

KOL-3/2011.
(KOL-4/2010-2014.)

J e g y z ő k ö n y v *

**az Országgyűlés A Kolontár melletti vörösiszap-tározó átszakadása
miatt bekövetkezett környezeti katasztrófával kapcsolatos felelősség feltárását és a
hasonló katasztrófák
jövőbeni megakadályozását célzó országgyűlési vizsgálóbizottság
2011. április 12-én, kedden 10 órakor
az Országház főemelet 37-38. számú tanácstermében
megtartott üléséről**

**A jegyzőkönyv eredeti hitelesített példánya az Országgyűlés Levéltárában megtalálható.*

Tartalomjegyzék

<i>Napirendi javaslat</i>	3
<i>Az ülés résztvevői</i>	4
<i>Helyettesítési megbízást adott:</i>	4
<i>Elnöki bevezető, a napirend elfogadása</i>	5
<i>Ügyrendi hozzászólás</i>	5
<i>Dr. Bakonyi Árpád, a Hungalu Magyar Alumíniumipari Rt. volt elnökének tájékoztatója</i>	7
<i>Kérdések, vélemények, válaszok</i>	13
<i>Egyebek</i>	33

Napirendi javaslat

1. Dr. Bakonyi Árpád, a Hungalu Magyar Alumíniumipari Rt. volt elnökének meghallgatása (Téma: a magyar alumíniumipar privatizációjának lefolytatása)
2. Egyebek

Az ülés résztvevői

A vizsgálóbizottság részéről

Megjelent

Elnököl: **Kepli Lajos** (Jobbik), a vizsgálóbizottság elnöke
Gógös Zoltán (MSZP), a vizsgálóbizottság alelnöke
Dr. Aradszki András (KDNP)
Lasztovicza Jenő (Fidesz)
Kovács Tibor (MSZP)
Jávor Benedek (LMP)
Ferenczi Gábor (Jobbik)

Helyettesítési megbízást adott:

Ékes József (Fidesz) Lasztovicza Jenőnek (Fidesz)

Meghívottak részéről

Hozzászólók

Dr. Bakonyi Árpád, a Hungalu Magyar Alumíniumipari Rt. volt elnöke
Dr. Ruttner György ügyvéd

(Az ülés kezdetének időpontja: 10 óra 06 perc)

Elnöki bevezető, a napirend elfogadása

KEPLI LAJOS (Jobbik), a vizsgálóbizottság elnöke, a továbbiakban ELNÖK: Tisztelt Bizottság! Jó napot kívánok! Sok szeretettel köszöntök mindenkit, a bizottság megjelent tagjait és meghallgatandó vendégünket. Megállapítom, hogy a bizottság hét jelenlévő taggal és egy helyettesítéssel határozatképes. Mielőtt megkezdjük mai ülésünket, először is Gógös alelnök úr ügyrendben kért szót még az érdemi tárgyalás megkezdése előtt. Meg is adom neki most a szót.

Ügyrendi hozzászólás

GÓGÖS ZOLTÁN (MSZP): Tisztelt Bizottság! Ügyrendi javaslatom tárgya a következő. Két bizottsági üléssel ezelőtt Illés államtitkár úr beszámolója kapcsán tett egy ígéretet, hogy megkapjuk a hatósági jegyzőkönyveket, amik a katasztrófa után készültek. Én ismét felhívnam arra a figyelmet, hogy ezek olyan fontos dokumentumok, ami nélkül a bizottság nem fog teljesen korrekt munkát végezni, ezért újfent kérjük a minisztériumot, hogy tartsa be az ígéretét, és küldje el ezeket a jegyzőkönyveket.

A másik, azt javasolnám még, hogy a következő ülésünket Devecserben tartsuk, és az előzmények feltárásában érintettek túl hívjuk meg az érintett minisztériumok képviselőit, valamint a helyi civilek képviselőit és közösen vitassuk meg azokat a problémákat, amiket a tegnapi petícióban a helyiek leírtak. Én úgy gondolom, hogy fontos lenne most már konkrét határidőket hallanunk arról is, hogy az októberben született kormányhatározatokban szereplő azonnali végrehajtási határidők helyett milyen olyan határidőket szab magának a kormány, ami az elmaradt problémákat kezeli.

Az lenne az ügyrendi javaslatom, hogy a következő ülésünkön ez a téma is kerüljön napirendre, hiszen ezt a petíciót 1500 helyi ember írta alá, amit tegnap át is adtak, és úgy gondolom, hogy a bizottságnak ezzel a kérelemmel is foglalkozni kell. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm. Mivel ügyrendi kérdés volt, mindjárt szavazásra bocsátom. Előtte annyit, hogy mindenképpen terveztünk kihelyezett ülést, ha nem is a következőt, de a közeljövőben. Viszont a parlament által elfogadott ügyrendjétől a bizottságnak továbbra sem térhetünk el, vagyis a kármentesítés és a kártalanítás folyamatával a bizottságnak nem tiszte foglalkozni. Tehát ilyen szempontból, én is nagyon szívesen foglalkoznék vele, de kötve vagyunk az országgyűlési határozathoz, hogyha a Hárszabály értelmében szeretnénk működni. Természetesen, mint országgyűlési képviselő bárki jogosult, és nyilván a helyi képviselőknek valamilyen szinten kötelessége is ezzel a kérdéssel foglalkozni, de mint a katasztrófa okait vizsgáló bizottság azt, gondolom, hogy óriási feladat maga az is, hogy a katasztrófa okait, körülményeit, hátterét felderítsük, és nem fér bele most ebbe a bizottsági munkába az, hogy részletesebben foglalkozzunk ezzel.

Az, hogy a kihelyezett bizottsági ülésen a károsultak képviselőit meghallgassuk, annak – úgy gondolom – nincs akadálya, mivel minden mindennel összefügg alapon a katasztrófa okainak felderítésében is adhat olyan támpontokat, ami szükséges.

Tehát két részre szedném a kérést. A kihelyezett üléssel kapcsolatban, mivel ez egy ügyrendi kérdés volt, szeretném, hogyha szavaznánk. Egyetért-e a bizottság azzal, hogy a következő ülésünket, ami két vagy három hét múlva lenne esedékes, kihelyezett ülésként tartsuk meg, akár a MAL Zrt. területén vagy Kolontár, vagy Devecser településen, ez még a későbbiekben eldöntésre kerülne. Kérem, aki ezzel egyetért, az kézfelemeléssel jelezze! (Szavazás.) Egyhangú. Rendben, tehát a bizottság a következő ülését kihelyezett formában tartja vagy Ajkán a MAL Zrt. területén vagy a két érintett település valamelyikén. Ez még a

későbbiekben eldöntésre kerül, és a bizottság tagjai értesítve lesznek róla. Ennyit az ügyrendről.

Illetve még a korrektség kedvéért: nem tisztem pártpolitikai kiadványokról beszélni vagy nem is nagyon akarom húzni az időt, de az LMP képviselője kiosztott itt egy kiadványt, ami a „Vörösiszap jelentés” címet viseli, és nyilván nekem képviselőként megvan a magánvéleményem az efféle kiadványokról, és nem tartom túl szerencsésnek, hogyha különböző hatóságok és vizsgálóbizottságok munkájának elébe megyünk azért, hogy ebből pártpolitikai előnyöket kovácsoljunk. Viszont van valami, amit a korrektség kedvéért mindenképp közölnöm kell a bizottság tagjaival. Ugyanis ma reggel kaptam egy levelet a Magyar Tudományos Akadémia elnöki titkárságvezetőjétől, amelyben tájékoztat, hogy bár a kiadványon a Magyar Tudományos Akadémia különböző intézetei szerepelnek, mint társszerzők, ők ehhez semmiféle formában a hozzájárulásukat nem adták és Pálincás József, az akadémia elnöke már írt is Kövér László házelnök úrnak egy levelet ebben a témában, amelyben elítéli ezt a fajta szerepeltetését a Tudományos Akadémiának egy pártpolitikai kiadványban. Csakhogy a valóságalappal alátámaszom ezt a levelet, a könyv mellé kiosztanánk a bizottság tagjainak. És akkor ennél többet ezzel a kiadvánnyal nem is szeretnék foglalkozni.

Sok szeretettel köszöntöm Bakonyi Árpád urat, akit mint a Hungalu Magyar Alumíniumipari Rt. volt elnökét hívtunk meg a mai bizottsági ülésünkre meghallgatásra, és a magyar alumíniumipar privatizációjának a lefolytatása a téma. Lesz majd második napirendi pontként, szokás szerint, egy egyéb napirendi pont is, amikor megvitathatjuk az egyéb mondanivalóinkat.

Mindenesetre az első napirendi pont úgy fog lefolyni, az imént egyeztettem Bakonyi úrral, ő 30-40 percen belül készült egy előadással, amelyben összefoglalná a privatizáció történetét. Én egyrészt arra kérném, hogy tényleg ebbe a 30-40 perces időkeretbe igyekezzünk beleférni, másrészt pedig arra, hogy elsősorban egy áttekintő képet kapjunk a magyar alumíniumipar privatizációjáról. Konkrétan a MAL Rt.-hez kapcsolódó privatizációs folyamatokról, arról a sokat közszájon forgó tízmillió forintos privatizációs árbevételről, hogy hogyan történt, mint történt, milyen vállalások, főleg környezetvédelmi kötelezettségvállalások voltak, ön szerint mennyiben teljesültek azok, ki ellenőrizte ezeknek a teljesülését – tehát ezen a vonalon induljunk el.

Mindenekelőtt arra kérném, hogy szíveskedjen az önnel érkezett kollegáit bemutatni, és hogy milyen minőségben vannak itt. Köszönöm szépen.

Átadom a szót Bakonyi úrnak.

DR. BAKONYI ÁRPÁD, a Hungalu Magyar Alumíniumipari Rt. volt elnöke: Köszönöm szépen, elnök úr. Tisztelettel köszöntöm a vizsgálóbizottságot és önt is, elnök úr. A mellettem ülő úr dr. Ruttner György ügyvédként van jelen, de ha megengedik, akkor rögtön át is adnám neki a szót, mert néhány szót az igazgatóság megbízásából szeretne mondani.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Ha jól értem, akkor a MAL Zrt. igazgatótanácsának megbízottjaként szeretne szólni.

DR. BAKONYI ÁRPÁD, a Hungalu Magyar Alumíniumipari Rt. volt elnöke: Igen.

ELNÖK: Parancsoljon!

DR. RUTTNER GYÖRGY ügyvéd: Tisztelt Elnök Úr! Ruttner György ügyvéd vagyok. Részben Bakonyi úr kért meg és bízott meg, legyek segítségére, hogy minél hatékonyabb legyen a mai meghallgatás. De egyúttal arról is tájékoztatom a tisztelt elnök urat

és a vizsgálóbizottság tagjait, hogy a MAL Zrt. igazgatóságának tagjai és az ügyfeleim, a tulajdonosai és a MAL Zrt. menedzsmentjének a képviselőjében is eljár az ügyvédi irodánk. Éppen ebbeli minőségemben javasoltam és kértem, hogy szót kaphassak, ugyanis mivel tudomásunk szerint a tisztelt vizsgálóbizottság első ízben hallgatja meg a MAL Zrt. egyik tisztségviselőjét, ezért azt gondolom, hogy indokolt az, amit mondani szeretnék. Ez pedig az, hogy az igazgatóság tagjai, a tulajdonosok és a menedzsment képviselőjében ezt az alkalmat is szeretnék felhasználni arra, hogy a katasztrófa áldozatai, a katasztrófa áldozatainak hozzátartozói, a károsultak és a sérültek felé valamennyi ügyfele nevében mélységes együttérzésemet fejezzem ki és szeretném, ha a megjelent tömegtájékoztatási eszközök ezt a sajnálkozásunkat tolmácsolnák az érintettek felé. Köszönöm szépen, ennyi lett volna, amit bevezetőként szerettem volna megjegyezni.

DR. BAKONYI ÁRPÁD, a Hungalu Magyar Alumíniumipari Rt. volt elnöke): Köszönöm szépen. A mellettem ülő hölgy Gugi Angelika, ő a technikai segítséget nyújtja az előadásomhoz.

ELNÖK: Értem. Parancsoljon!

Dr. Bakonyi Árpád, a Hungalu Magyar Alumíniumipari Rt. volt elnökének tájékoztatója

DR. BAKONYI ÁRPÁD, a Hungalu Magyar Alumíniumipari Rt. volt elnöke: Tisztelt Vizsgálóbizottság! Hölgyeim és Uraim! 1995. május 30. és 1997. december 31. között voltam a Hungalu Rt. elnöke. Úgy gondolom, hogy erről az időszakról résztvevőként, ha lehet azt mondani, a teljességhez közel álló információkat tudom adni feltehetően majd a kérdéseikre, az előtte és az utána levő időszak az egy kicsit más dolog.

Mindenesetre úgy gondolom, hogy amikor az alumíniumipar privatizációjáról beszélünk, akkor ezt nem lehet tértől és időtől függetlenül nézni, egy kicsit, úgy gondolom, bele kell helyezkednünk abba az időszakba, amikor ez a folyamat elkezdődött. Mikor is kezdődött ez a folyamat? Ez a folyamat nagyjából a rendszerváltással egy időben kezdődött, amikor egyrészt – és úgy foglalnám össze ezt a pár gondolatot, hogy előzmények – kialakult egy nagy alumíniumipari világválság, amelyiknek következtében a magyar alumíniumipar és ebben főleg a timföldágazat iszonyatos veszteségeket szenvedett el.

Ugyanebben az időben lényegében, 1990. december 31-én lejárt az a Magyar-Szovjet Timföld Alumínium Egyezmény, amely egyébként 1962-től lényegében a hosszú távú stabilitását adta az ipárnak. Ennek következtében kialakult az alumíniumiparban egy rendkívül nehéz helyzet. Példának okáért az alumíniumipar zászlóshajója a székesfehérvári Köfém pillanatok alatt 4-5 milliárd forintos veszteséggel, hiánnyal küzdött. Ekkor került sor tulajdonképpen – és ez 3 évvel előzi meg a tevékenységünk kezdő időpontját - ekkor kezdődött lényegében az alumíniumipar privatizációja, amikor is a székesfehérvári Köfém az Alcoa amerikai cég megvásárolta oly módon, hogy 51 százalékát; és tulajdonképpen egy tőkeemeléssel privatizációra került sor, amikor is tulajdonképpen a magyar államnak bevétele a dologból nem lett, viszont megmaradtak a munkahelyek.

A következő, még mindig előzményhez tartozó dolog egy hasonló privatizáció, amikor az aikai formaöntőde került a francia Le Belierék tulajdonába, ez '94-ben történt. És tulajdonképpen ezzel a két privatizációval lényegében elment az alumíniumiparnak a két legkorszerűbb, két legfejlettebb termelőegysége, pont azok, ahova az utóbbi években a legtöbb forrást rakta az alumíniumipar azért, mert hiszen mindenki tudja, hogy a minél magasabb feldolgozottságú termékekben volt a haszon, és annak idején az alumíniumiparban ismerték ezt az összefüggést.

Még egyszer szeretnék utalni arra, hogy talán mindnyájan emlékszünk – a fiatalabbak talán kevésbé -, hogy '94-ben az ország gazdasági helyzete abszolút kritikussá vált, és tulajdonképpen ezt a kritikusságot próbálta az akkori politikai vezetés a '95-ben indított Bokros-csomaggal megoldani. Mindezen időszak alatt lényegében az alumíniumipar 11,2 milliárd forintjába került az államnak, tehát a '90-'94-es időszakban ennyi pénz kellett belerakni ahhoz, hogy működőképes legyen.

Tulajdonképpen az előzményekhez tartozik még az a kormányrendelet, a 2137/1994-es, amelyiknek természetesen minden határozata az alumíniumiparral foglalkozott, de ilyeneket kellett határozni, hogy például az Aloxid Kft.-nek soron kívül kellett 705 millió forintos hitelt biztosítani, mert ott leállt a timföldgyár, és a végkielégítéseket másképpen nem lehetett finanszírozni.

Sajnos ennek a kormányhatározatnak keretében született az a szerencsétlen döntés is, hogy a kormány kimondta, hogy a Hungalu Rt.-t meg kell szüntetni, és ennek az lett a következménye, hogy a bankok elkezdtek távolodni a Hungalu Rt.-től, és egy igen nehéz kritikus helyzet alakult ki. Majd talán később lesz módom visszatérni rá, hogy egy következő kormányrendelet aztán korrigálta ezt a dolgot.

Mindenesetre ennek a kormányrendeletnek a 4-es határozati pontja foglalkozott azzal a kérdéssel, hogy mi legyen az alumíniumipari sorsa, és így fogalmazott: „átfogó előterjesztést kell készíteni az alumíniumipari vertikum működésével kapcsolatban a szükséges kormányzati intézkedésekről”.

Tulajdonképpen ezt az időszakot az alumíniumipar gyors leépülése, ha szabad ezt mondanom, a magyar ezüstnek a megkopása jellemezte. 19300 főről 7600 főre csökkent a létszám '90 és '94 között. Jó, ennek egy kisebb része nem az utcára került, hiszen a Köfém és a Formaöntöde privatizációjával végül is a munkahelyek nagy része megőrződött, de azzal, hogy megszűntek az alumíniumkohók, pontosabban kettő, a tatabányai és az ajkai, azzal, hogy az ajkai 1-es timföldgyárat meg kellett szüntetni, azzal, hogy a nyirádi bányát be kellett zárni és így tovább, és így tovább. Nagyon sok negatív dolgot tudnék erről az időszakról említeni, és mint az előbb utaltam rá, 1994. november 1-jén leállt az Aloxid, tehát az Almásfüzitői Timföldgyárnak a termelése, amihez kapcsolódott az előbb említett határozati pont.

Mindezek alapján talán úgy foglalhatnám össze – nem tudom, hogy fogják-e látni, ha megengedik, felolvasom, mert ezt nagyon lényeges gondolatnak tartom, a teljesség igénye nélkül említett előzményeket összefoglalva a következők állapíthatók meg: „a magyar alumíniumipar, amely hosszú évtizedekig a magyar gazdaság egyik sikerágazata volt, a '90-es évek elejére kritikus helyzetbe került. A Hungalu vállalatcsoport működéséért az 1991 első félévében megkezdődött alumíniumipari recesszió lényeges és negatív hatást gyakorolt. Az alumíniumár több évig tartó alacsony szintje a kohászati timföldárak drasztikus csökkenését is maga után vonta. Mindezekhez hozzájárult - ahogy említettem - a Magyar-Szovjet Alumínium Egyezmény megszűnése.” És így tovább.

Tehát ezek voltak azok az előzmények, amelyek tulajdonképpen egyik oldalról megelőzték azt a stratégiaváltást, amiről itt majd néhány szót szeretnék mondani, és tulajdonképpen ekkor kerültem én az alumíniumtársaság élére.

Néhány nagyon fontos determinációról is kell beszélni, ami a munkánkat befolyásolta. Az első talán a privatizációs törvény. Hosszú vajúdas után 1995. május 9-én megszületett a privatizációs törvény, amely azért volt nagyon fontos, mert viszonylag precízen szabályozta, hogy a privatizációt hogy kell lefolytatni, milyen fajtái, módjai vannak, és tulajdonképpen döntött abban is, hogy mely társaságok maradnak többségi, kisebbségi, állami tulajdonban, illetve melyek azok a társaságok, vállalkozások, amelyeket privatizálni lehet. És akkor született az a döntés, hogy az alumíniumiparban a magyar állam nem kíván benne lenni. Ennek a privatizációs törvénynek a mi ügyünk szempontjából ez a legfontosabb üzenete.

Ekkor, 1995. június 24-én fogadta el az Állami Vagyonügynökség, illetve akkor a privatizációs törvény következtében ÁPV Rt. a Hungalu társaságcsoporthoz a privatizációs stratégiája, szerkezeti korszerűsítésének megkezdése című előterjesztést. Ebben döntött azokról az elvekről, aminek mentén a Hungalunak a privatizációkat elő kellett készítenie, mert, mint ez később ki fog derülni, minden érdemi döntést az ÁPV Rt. fenntartott magának. Tehát gyakorlatilag a Hungalu Rt.-ben mi az ő intenciójuk alapján az előkészítést végeztük.

Ha megengedik, néhány gondolatot kiemelnék ebből az ÁPV Rt. döntéssorozatból. „A Hungalu Rt. és vállalatcsoportjának privatizálása decentralizált módon valósuljon meg. A privatizációs folyamatot fel kell gyorsítani, figyelembe véve a kedvezményes privatizációs technikákat is.

A következő pont. A vertikum rövid távon privatizálható társaságainak, beleértve a Hungalu Rt. és társaságai kisebbségi befektetéseit is, a privatizációját azonnal elő kell készíteni és meg kell kezdeni. A privatizálás során alapvető követelménynek tekintendő a munkahelyek megőrzése, a fejlesztési lehetőségek biztosítása, a környezeti problémák megoldása és a vertikálisan tagozódó gazdasági kapcsolatok fenntartása az iparágon belül.

A társaságok privatizálása során egyenlő feltételek megléte esetén a hazai szakmai befektetőket kell előnyben részesíteni. A privatizációs bevételeknek elő kell segíteni az alsó vertikum működőképességének megőrzését, és hozzá kell járulni a Hungalu Rt. szerkezeti átalakításához. A Hungalu Rt.-nél már részben megvalósult belső hitelezés és külső hitelfelvétel az egyes társaságok tehermentesítését szolgálja a kedvezőbb privatizálhatóság érdekében.

Tulajdonképpen a rezümét a kivetítőn lehet – nem túl jól – látni. A lényege a következő: a stratégia a privatizáció fő célját abban jelöli meg, hogy olyan új tulajdonosi struktúra jöjjön létre a magyar alumíniumiparban, amelyik állami pénzügyi segítség nélkül – hangsúlyozom – hosszabb távon, legalább 15 évig biztosítja az iparág működését. És amelynek fejlesztéseit és fejlődési lehetőségeit nem korlátozzák korábbi privatizációk – Alcoa, Le Belier – megkötése. Ez a kitétel arra utal, hogy mind az Alcoa privatizációs szerződése, mind a Le Belier kizártak bizonyos párhuzamos hazai fejlesztési lehetőségeket tulajdonképpen akkor, hogyha a külföldi partnerek kerülnek a képbe. Ezen a cél eszközeként a gyorsított decentralizációs privatizációt jelölte meg.

Mindezek alapján 1995 szeptemberében született a kormányhoz az a határozata, a 7263/1995-ös, amelyet a privatizációért felelős tárca nélküli miniszter és az ipari és kereskedelmi miniszter nyújtott be, amelyik első paragrafusában nagyon hangsúlyozottan a következőt mondja. Elnézést, fel kell olvasnom, mert megint nem nagyon jól látszik.

„A kormány a Hungalu Rt. társaságcsoporthoz a helyzetét áttekintve megállapította, hogy az alumíniumipar reorganizációját meg kell valósítani, de működőképességének helyreállításához, a reorganizáció befejezéséhez a nemzetgazdaság jelenlegi helyzetében további közvetlen költségvetési szerepvállalás már nem biztosítható.

A 2. pont ebből kifolyólag azt mondja: a decentralizált gyorsított privatizációt kell megvalósítani, és abból kell biztosítani a nem privatizált társaságok működőképességét, a privatizációra való előkészítést.

A 3. 4. pontok foglalkoztak a környezetvédelmi kérdésekkel méghozzá olyan értelemben, hogy a Hungalut kötelezte, hogy minden társaságánál környezetvédelmi kárfelmérést és kárrendezési tervet készítsen, és ezekben a tervekben be kellett mutatni a helyzetet és a várható költségeket is.

Továbbá a következő alpontban arról intézkedett, hogy a Hungalu Rt. köteles ezeket a rendezési terveket a környezetvédelmi felügyelőségekkel egyeztetni, egy ütemben megegyezni velük, és ennek az ütemnek megfelelően végrehajtani. Ha egy évnél nagyobb késedelembe esik a társaság, akkor pönálét kellett fizetni.

Úgy gondolom, hogy talán a határozat további részei szintén lényegesek a privatizáció szempontjából, de nem ismertetném, inkább csak arra utalnék, hogy ennek a kormányhatározatnak a 6. pontja volt az, amelyik végül is helyre tette azt a múltkori hibát, hogy a Hungalu meg kell szüntetni, és azt mondta, hogy nem kell megszüntetni, de olyan formába kell hozni, amelyik a megváltozott feladatokhoz igazodik.

További determinációs feltétele volt a munkánknak a Hungalu és az ÁPV Rt. között létrejött megállapodások. Még 1993-ban az Alcoa privatizációját követően, az ÁV és a Hungalu Rt. megállapodott. Ezen megállapodásnak nagyon egyszerűen az volt a lényege, hogy minden 300 millió fölötti akciót, lett légyen az tőkeemelés vagy beszállás, vagy tőkeleszállítás, mindegy, amíg a 300 milliót eléri, azt az ÁVÜ-vel kellett egyeztetni.

A másik határozat, amelyik 1995 augusztusában született - tulajdonképpen ennek az eredeti megállapodásnak a módosítása - lényegében ezt a határt oly módon módosította, hogy az 500 milliót elérő akciók az ÁPV Rt. igazgatósága kompetenciájába tartoznak, minden más az ÁPV Rt. ügyvezetése kompetenciájába.

Ezek voltak azok a döntések, jogszabályok, kormányintézkedések, amelyek meghatározták a Hungalu Rt. privatizációs stratégiáját. Mindezek után akkor a Hungalu privatizációs stratégiájában rögzítenünk kellett azt, hogy miután az állam nem kíván részt venni a továbbiakban a Hungaluval, a privatizációs folyamatot elő kell készíteni, és minderről – az előbb említettem – az ÁPV Rt. döntése alapján a decentralizált gyorsított privatizációt kellett előkészíteni. Ennek alapján, 1995 nyarán, tehát május 30-a után, lényegében a vállalatunkat felülvizsgáltuk és megállapítottuk, hogy melyek azok, amelyek első ütemben vagy gyorsítottan privatizálhatók és melyek, ahol több előkészítésre van szükség.

'95 májusában már azzal a ténnyel találkoztam, hogy a Metalucon és a BFI, tehát a Balassagyarmati Fémipari Vállalatnak a privatizációja elindult, ezeket tulajdonképpen folytatni kellett, és úgy ítéltük meg, hogy a KÖBAL-nál folyt egy kisebb reorganizáció összefüggésben egy Phare-programmal, ennek befejezése után a KÖBAL is privatizálható, a Motim és az Inotai Alumínium Kft. viszont azonnal.

Mindezeknek alapján lényegében, tehát a privatizációs stratégiából az ÁPV Rt., illetve a kormány döntéseiből kialakult az a fajta ügymenet, aminek mentén a privatizációt meg lehetett csinálni, és tulajdonképpen ezt a privatizációs döntési folyamatot - megint csak az ábra nem tökéletesen, látható módon mutatja, de a lényege a következő.

Először is a Hungalu Rt.-nél, az ÁPV Rt. döntése alapján, létrehoztunk egy privatizációs értékelő bizottságot. Ennek a privatizációs értékelő bizottságnak tagja volt az Ipari és a Kereskedelmi Minisztérium képviselője és tagja volt az ÁPV Rt. vétőjoggal felruházott képviselője, amelyik minden egyes ülés előtt az ÁPV Rt. szmsz-e szerint kapta a mandátumát és ennek megfelelően - adott esetben - szavazott. Az ábrának az a legfontosabb üzenete, hogy nagyon szisztematikus módon kellett a privatizációkat előkészíteni, és az ÁPV Rt. vezetése, tehát az ügyvezetés és az igazgatóság minden privatizációs eseménnyel háromszor találkozott. Találkozott akkor, amikor a pályázati kiírás volt, találkozott akkor, amikor a pályázat eredményességéről kellett dönteni és találkozott vele akkor, amikor a privatizációs szerződést jóvá kellett hagyni - minden egyes privatizációnál eszerint kellett eljárni.

'96-ban még egyszer visszatért a kormány az alumíniumipari privatizációs folyamatra, ez az úgynevezett 2013/1996-os kormányhatározat, amikor is a kormány megállapította, hogy a privatizációs folyamat rendben zajlik, és a vertikális kapcsolatokra fokozottan ügyelve kell folytatni.

Úgy gondolom, hogy miután sajnálatos módon, Ajkán történt, ami történt, az ajkai privatizációs történeten keresztül ismertetném magát a privatizációs folyamatnak a lefolyását, és akkor tulajdonképpen véget is érnének a bevezető gondolataim.

Az ajkai alumíniumipar privatizációja. Itt mondjuk nagyon fontos lett volna, hogy azt az időrendi táblát jól lássák a résztvevők, ami a következő lenne. Egyébként azért is választottam Ajkát, mert ez volt, ha úgy tetszik a legösszetettebb és a legbonyolultabb, és itt tulajdonképpen, mint egy igazi állatorvosi lón minden előfordult.

Az ajkai privatizáció két ütemben, helyesebben három ütemben zajlott le. Az első ütem, amelyik 1996 novembere és 1997 januárja között volt, sikertelen volt, tehát ez az ÁPV Rt. szabályainak megfelelően a nemzetközi sajtóban és a Financial Timesben meghirdetetten kezdődött és páran, hárman megvásárolták a pályázatot, végül is senki nem pályázott. Amikor a potenciális vásárlókkal, tehát akik megvették, végül is nem pályáztak, konzultáltunk, akkor az derült ki, hogy annyira szigorúra sikerült a pályázati kiírás, és maga Ajka annyira összetett - az alaptervekenység mellett nagyon sok egyéb tevékenységet is tartalmaz -, hogy ilyen formában esélytelen a privatizáció. Ezért a második ütem keretében le lett választva – és ez történt meg 1997. január 25. és február 28-a között –, amikor le lett választva a tuskó öntöde, az ötvözetgyár és a központi gyártóüzem. Ebből Alufém néven egy kft. lett, és elsőként ez a kft. fel lett ajánlva Le Beliernek, hiszen az ötvözet gyár vonalán a két üzemnek elvileg nagyon szoros kapcsolata volt; de végül is a Le Belier kijelentette, hogy nem kívánja privatizálni az Alufém Kft.-t. Ekkor az Alufém Kft.-t a Magyar Alumínium Kft. vette meg.

A pályázat kiírását szintén feldolgoztuk, ez lenne a következő két-három lap. Én inkább csak a főbb csoportokat mondanám el, sajnos nem nagyon jól olvasható. Ezzel annyit akartam érzékeltetni, hogy a médiákban nagyon sok téves információ jelent meg arra vonatkozóan, hogy mi minden nem volt benne a privatizációs kiírásban. Én úgy gondolom, hogy amik ott fel vannak sorolva, az mind benne volt, de ilyen csoportok voltak, hogy a kizárólagos készpénzes fizetés fogadható el, a társaság működési kötelezettségét legalább tíz évig kell vállalni, a meglévő szerződési kötelezettségek teljesítését is, beleértve a kollektív szerződés átvételét és nem teljesítése esetén a szankciót. A pályázat részvételi feltétele, a tartalmi elemek, a bánatpénz, a kötöttségek, és a többi. És ehhez tartozott egy viszonylag részletes pontozási rendszer, amelyik végül is, mint mondtam, az első forduló sikertelen volt, és ezért ezt nem tudtuk alkalmazni.

A második meghirdetésre 1997. március 18-án került sor. Ez gyakorlatilag azt az időszakot mutatja, és ez talán az ábrán is követhető, amikor a meghirdetéshez kapcsolódó dátumok vannak. A harmadik sor tulajdonképpen az értékelési szakasznak az időtartamát mutatja, május 21. és június 4. között, és végül az adásvételi szerződés előkészítését és az adásvételi szakaszt mutatja az 1997. június 20-tól július 11-ig terjedő időszakot.

Ezt a szakaszt a következő információkkal szeretném önök előtt megvilágítani. A második meghirdetésen öt vásárlónk volt. Figyelembe véve a 200 ezer forintos tendervásárlást, ott volt egymillió forintos bevételünk, de csak ketten pályáztak, méghozzá a Hydro Alumínium AS Norvégia és egy szlovák partner és az Inotai Alumínium Kft.

Akkor most szeretnék utalni arra, hogy önök előtt van tulajdonképpen a privatizációs emlékeztetőnek az a néhány oldala, amely ezzel az összehasonlítással foglalkozik. Tulajdonképpen ebből nagyon plauzibilisen látható, hogy tulajdonképpen mi is történt, de megpróbálnám egy pár mondat erejéig összefoglalni.

Amikor 1997. május 21-én a privatizációs értékelő bizottság ülésén értékeltük a pályázatokat és a Norsk Hydro ajánlatát, akkor igazából megdöbbsentünk. Megdöbbsentünk, mert egy olyan anyagot kaptunk, ami köszönőviszonyban nem volt a pályázati kiírással. Mi ugye egy működőképes vállalatot kívántunk eladni, ők pedig egy eszközt, méghozzá az ajkai 2. timföldüzemre leszűkített eszközt kívánták megvásárolni, és minden egyéb feltétel ehhez kapcsolódott. Tehát ilyen értelemben az Inotai kft. ajánlatát érvényesnek kellett tekintetnünk, mert minden szempontból megfelelt a pályázat kiírásának és a Norsk Hydro ajánlatát meg érvénytelennek. Egyébként nyolc pontban sértette meg a pályázat kiírását.

Úgy gondolom, hogy mintegy a bevezetóm befejezéseként három rövid kérdést szeretnék magamnak feltenni az ajkai privatizációval kapcsolatosan. És ha megengedik, mindjárt meg is válaszolnám. Az első kérdés: miért Ajka maradt a privatizációs folyamat végére? Egyébként nem említettem, de az egyik kormányrendelet kifejezetten utasította az alumíniumipari társaságot, hogy 1997 közepére fejezze be a privatizációt. Ez nem sikerült, csak év végére, és ezért állt be az a helyzet, hogy 1997. december 19-én egy végelszámoló kinevezésével ért véget tulajdonképpen a Hungalu Rt. sorsa.

Miért maradt a végére? Az ajkai kft. azért maradt a végére, mert a Köfém kiválása után tulajdonképpen ő volt a társaságnak nem a legértékesebb, hanem az az eleme, amelyik az egész vertikumnak értelmet adott. És hogyha időközben nem sikerül az ajkai privatizáció és felszámolásra kerül, akkor tulajdonképpen, ha szabad azt mondanom, abban a pillanatban dőlt volna föl az egész alumíniumipar. Tehát ezt úgy fogalmaznám meg, hogy az ajkai társaságot a privatizációig akár lélegeztető gépen is működésben kellett tartani, és ezt csináltuk, tehát ezért maradt a végére.

Fel lehetne tenni azt a kérdést, és az elnök úr a bevezetőjében utalt is rá, hogy mi is van ezzel a tízmillió forintos vételi árral. Én úgy fogalmaznám meg, hogy miért nem lehetett az alacsony vételár miatt mondjuk érvényteleníteni a pályázatot. Mert ha alacsony a vételár, akkor esetleg érvényteleníteni kell. Először is szeretném a tisztelt vizsgálóbizottságot és a jelenlévőket tájékoztatni, hogy nem volt alacsony a vételár. Tudniillik a vételár két tételből tevődött össze. Valóban ebből a tízmillió forintos vételárból és abból a 433 millió forintos átvállalt, azonnal fizetendő – mondjuk így – költségből, amelyiknek három eleme volt, volt egy 53 millió forintos váltótartozás, volt egy 301 millió forintos lejárt szállítói tartozás és volt a Hungamolának egy 74 millió forintos lejárt hitele, amit szintén azonnal ki kellett fizetni. Tehát ez 433, tehát a vételár nem tíz, hanem 10+433, ez 443 millió. Ez az egyik.

A másik, ami miatt úgy gondolom, hogy korrekt volt a vételár, hogy az Ernst and Young cég csinált egy vagyoneértékelést és üzleti értékelést minden cégünknel. És az ajkai cégnek ebben az időszakban az üzleti értékét –5 milliárdban határozta meg. Ha figyelembe vesszük a legkorrektebben azt, hogy a belső hitelek elengedésével tulajdonképpen 4,3 milliárd forintos költséget el is engedett a Hungalu az ajkai társaságnak, akkor is a cég értéke a privatizáció pillanatában nem a mi értékelésünk szerint, hanem az Ernst and Young értékelése szerint –700 millió volt. Ezért a –700 millió forintos cégért fizetett a vevő 433 milliót.

Harmadrészről úgy gondolom, hogy a sikertelen privatizáció esetén rendkívül nagy bajok következtek volna be. A Hungalunál jelentkező közvetlen kiadásokat akkor 12 milliárd forintban számszerűsítettük és tulajdonképpen azonnal tönkre ment volna az Inotai Kft., amelyiket Ajkáról láttunk el kohászati timfölddel. Azonnal tönkrement volna a Bauxit Kft, amelyiknek döntően ő volt a felhasználója. Gyakorlatilag igen nagy nehézségbe került volna a Bakonyi Erőmű. Ékes úr, Ajka volt polgármestere most nincs itt, de ő alá tudná húzni, hogy gyakorlatilag Ajka város hő-ellátása úgy működik, hogy a költség nagy részét a timföldgyár viseli, és ezért lehet a város hő-ellátását is megoldani, ez a mai napig is így van. Ha a timföldgyár bedőlt volna, akkor egész egyszerűen Ajka város hő-ellátását megint súlyos milliárdokért kellett volna megoldani, és úgy gondolom, hogy nagyon komoly nehézségeket okoztunk volna a már privatizált Motim Kft.-nek is. Tehát összességében úgy nézett ki, hogy Ajka nem privatizálása lényegében - a Köfémét leszámítva - a teljes magyar alumíniumipar megsemmisülését jelenti. Ha most egy picit visszanezünk, akkor viszont azt látjuk, hogy ez a privatizáció 14 év után és a katasztrófa után is sikeres, és ma is tulajdonképpen közvetlen és közvetve a MAL 6000 embernek ad munkát.

Végül, és itt ezzel fejezném be, szeretném összehasonlítani az érvényes inotai ajánlatot és az érvénytelen Norsk Hydro ajánlatot, hogy mit jelentett volna, ha élünk azzal a lehetőséggel, amit a norvégok, hogy úgy mondjam, sugalltak, hogy érvénytelenítsük az ajkai pályázatot és külön tárgyalások keretében adjuk nekik oda az ajkai üzemet. Gyakorlatilag a

Norsk Hydro semmiféle környezetvédelmi költséget nem vállalt volna, az Inotai Kft. 3 milliárdot vállalt. A Hydro legfeljebb 600 munkavállalót alkalmazott volna, az Inota vállalta mind a 900 munkavállalónak a foglalkoztatását, ma 1100-an dolgoznak a MAL ajkai üzemében. A vételár a Hydro szerint 2,35 század, ami Deutsch márka volt, ami az akkori árfolyamon körülbelül 300 millió forint volt, és természetesen semmiféle külső-belső hitelt nem vállaltak volna át, az Inota 443-at fizetett, mint ahogy említettem.

Végül, de nem utolsósorban, ők úgy kalkuláltak, azért akarták megvenni az Ajkát, hogy a Szlovákiában levő százezer tonnás kohójukat kiszolgálja, és ezért homokszerű timföldgyártásra akartak átállni, és úgy becsülték, hogy a homokszerű timföldgyártásra való átállás 18-24 hónapot vesz igénybe. Ennek az átállásnak az összes vesztesége körülbelül 7 milliárd forint, hogy ezt a 7 milliárd forintot a magyar állam fizesse meg.

Mindezek alapján – próbáld ezt olvashatóvá tenni – a táblázat gyakorlatilag ennek a négy tételnek az összevetését mutatja, és ebből az derül ki, hogyha érvényes lett volna a Hydro ajánlat és nem nyolc pontban sérti meg a pályázat kiírását, akkor 14,3 milliárd forinttal többbe került volna a magyar félnek, mint az inotai ajánlat. Úgy gondolom, nem is tudom felbecsülni, hogy a '96-os, vagy '97-es 14,3 milliárd forint ma mennyi. Mindenesetre én úgy gondolom, hogy nem lehetett vitás, hogy végül is értékesíteni kell az ajkai timföldgyárat, és nem a Norsk Hydronak.

Végül, de legutolsósorban, az utolsó táblánk a privatizálásban részt vett vállalatokat mutatja a '95 és '97 decembere közötti időszakban.

Köszönöm szépen a türelmüket, és természetesen legjobb tudásom szerint igyekszek a kérdésekre válaszolni.

Kérdések, vélemények, válaszok

ELNÖK: Köszönjük szépen. Tekintettel, hogy egy igen jelentős része a vizsgálóbizottság vizsgálati témakörének az alumíniumipar privatizációja, itt most valószínűleg a bizottsági ülésnek a nagyobb részét a kérdésekre való válaszadás fogja kitenni, jómagam is számtalan, vagy rengeteg kérdéssel készültem. És mivel nem akarjuk, hogy akár egyetlen kérdésre is elsikkadjon a válasz, ezért azt javaslom, hogy akár témakörönként egynéhány kérdést feltennék, utána a válasz miután elhangzik, akkor újra lehetne kérdéseket feltenni, és így végigmegyünk a bizottság tagjain, és mindenki egyből választ kapna a kérdéseire; mert ha itt egyben felteszünk ötven kérdést, akkor lehet, hogy lesz, ami elsikkad a válaszadás során. Igazából időkorlátunk nincsen, és azt gondolom, hogy egy nagyon fontos része következik most a bizottság munkájának.

El is kezdenénk. Én feltennék néhány kérdést már itt rögtön az elején. Itt szó volt arról, hogy ez a 10 millió forintos vételár ez nem 10 millió forint, hanem 443 millió forint. De én láttam a privatizációs szerződést, és ezt a 433 millió forintos kötelezettségátvállalást sehol nem találni meg a privatizációs szerződésben, tehát hogy lehet, hogy ezt hozzászámítják önök a vételárhoz, tehát 443 millióra, de akkor miért nincs benne ez a privatizációs szerződésben – ez lenne az egyik kérdés. Illetve itt a vége felé volt az ajánlatok összehasonlítása: a Norsk Hydro és az Alumínium Kft. ajánlatainak az összehasonlítása. És ha lett volna ott egy harmadik oszlop, esetleg vizsgálta-e valaha valaki azt, hogy ha állami kézben marad az ágazat, akkor az milyen forgatókönyv lett volna, akkor mi történt volna – ez még mindenképpen egy fontos kérdés.

És akkor az is elhangzott, hogy valamennyi befektető, az volt az egyik alapelve a privatizációnak, hogy valamennyi befektető szakmai befektető legyen. Itt a Motim kapcsán Gyurcsány Ferenchez köthető befektetések és cégek kapcsán ez bennem felmerült kérdésként, hogy ő mennyire tekinthető szakmai befektetőnek - és akkor így első körben ezt a három, négy kérdést tenném fel és még majd további kérdéseket szeretnék feltenni.

DR. BAKONYI ÁRPÁD, a Hungalu Magyar Alumíniumipari Rt. volt elnöke: Itt gyakorlatilag a 443 így nincs benne, de benne van az a kötelezettség, hogy ezt a vevőnek kell kifizetni, mert az; nem tudom, ha elő tudunk venni egy privatizációs szerződést, akkor meg fogjuk találni azokat a passzusokat, ami erre utal, tehát ez egyértelműen benne van. A kötelezettségátvállalásnak, ami ebből a három tételből, amit említettem: 51 milliós váltó és így tovább.

Azt hiszem a következő kérdése elnök úrnak az állami kézben maradás volt.

ELNÖK: Igen.

DR. BAKONYI ÁRPÁD, a Hungalu Magyar Alumíniumipari Rt. volt elnöke: Valószínűleg nem elég hangsúlyozottan mondtam, hogy megvizsgáltuk azt a kérdést, hogy ha állami kézben marad, tehát a privatizációt érvénytelenítjük, akkor a Hungalunak azonnal 12 milliárd forintba kerültek volna azok a tételek, amelyek a különböző károk szintjén jelentkeztek volna, tehát a Hungalunak a fele sem volt erre. Az egész privatizációs folyamatnak a bevétele, úgy emlékszem, olyan 5,9 tized milliárd forint volt, tehát egész egyszerűen nem tudta volna finanszírozni; és említettem a kormányhatározatot, amelyik kerek perec kimondta, hogy központi forrásra a Hungalu nem számíthat, tehát egész egyszerűen nem voltak meg a pénzügyi feltételei annak, hogy 12 milliárd forintot ki lehessen fizetni.

Végül a szakmai befektetés a Motim esetében sem csorbult, mert ott két vevő volt. Az egyik a menedzsmentből összeállt csapat és a másik volt az Altus által képviselt társaság, tehát ott az akkori vezérigazgató és a menedzsment többsége részt vett a privatizációban. Én, megmondom őszintén, már nem emlékszem, hogy a két társaság milyen arányban osztozott, de közel voltak az ötven százalékhoz, figyelembe véve, hogy ott is volt dolgozói kivásárlás közel 10 százalékos mértékben.

ELNÖK: Köszönöm. Azt még hadd kérdezzem meg, és akkor ezt meg kellene nézni, hogy ez hol szerepel benne, hogy most ezt a vevő fizette ki a vételárban, vagy pedig a vásárlás után ez a cégnek a fennálló kötelezettsége volt és ezt a cégből teljesítették.

DR. BAKONYI ÁRPÁD, a Hungalu Magyar Alumíniumipari Rt. volt elnöke: Mondjuk a cégben nem volt, nem volt pénz, tehát ezt szinte azonnal a vételárral egy időben kellett kifizetni például a változást, vagy a Hungamola lejárt, ezt ki kellett fizetni, nem volt mese. Ezt ki kellett fizetni.

ELNÖK: Ez a lényeg, hogy ennek honnan teremtődött meg a forrása?

DR. BAKONYI ÁRPÁD, a Hungalu Magyar Alumíniumipari Rt. volt elnöke: Gyakorlatilag a vevő ezt kifizette. Rögtön és azonnal.

ELNÖK: A következő kérdés: a privatizációs szerződés mellékleteiben nem találtunk semmiféle vagyonelejt. Vegyünk egy egyszerű példát, én laikus vagyok, nem vagyok közgazdász, nyilván a szakértőink között vannak, de próbálok egyszerű ember fejével gondolkodni, veszek egy autót vagy meghirdetek eladásra egy autót, felteszem az internetre, ott minden paraméterét, hogy van-e benne klíma vagy bőrülés, vagy hifi vagy bármi egyéb, tehát minden beleszámít az árba, hogy mit mennyiért adok el. Itt tulajdonképpen semmilyen vagyonelejt nem találtunk, hogy mi volt ebben a vételárban. Ezt így elég érdekesnek találtuk, hogy miért kellett úgymond, idézőjelben eltitkolni a tényleges vagyoni értéket.

DR. BAKONYI ÁRPÁD, a Hungalu Magyar Alumíniumipari Rt. volt elnöke: Nem, elnök úr, nem volt eltitkolva semmi. Gyakorlatilag a privatizációs szerződésnek vagy adásvételi szerződésnek a melléklete volt egy információs memorandum, sőt ez már a pályázati kiírás során is minden pályázatot megvásárló birtokába került, tehát hogy úgy mondjam, nagyon sokan tudták azt, hogy tulajdonképpen, ha nem is az utolsó csavarig, de minden lényeges vagyontárgy ebben az információs memorandum különböző mellékleteiben fel volt sorolva.

ELNÖK: Most egy másik kérdéscsoportra térnék át, hogyha ez valóban ennyire úgymond a csőd szélén állt ez a cég, nyilván, akik megvették, azok láttak benne fantáziát, és megérte nekik privatizálni. Itt felmerül többek között az a kérdés is, hogy ön, mint a Hungalu Rt. elnöke, látott fantáziát benne, hiszen később ön is résztulajdonosa lett a MAL Zrt.-nek. És ezek szerint mégsem egy csódtömeget vásároltak meg a tulajdonosok, hanem igenis volt ennek vagyoni értéke, hiszen azért azt ne felejtjük el – egyáltalán nem akarok személyeskedni, a sajtóban megjelent tényekhez ragaszkodva -, hogy a MAL Zrt.-t megvásárló tulajdonosi körből néhány év alatt az ország leggazdagabb emberei lettek.

DR. BAKONYI ÁRPÁD, a Hungalu Magyar Alumíniumipari Rt. volt elnöke: Elnök Úr! Először is 1997. december 31-ig voltam, mint említettem, elnök, 1998 őszén hívtak meg engem, hogy legyek tisztségviselő a MAL Rt.-ben, és 2002-ben kerültem abba a helyzetbe, hogy közvetett módon családi cégen keresztül tulajdonosa legyek a MAL-nak. Főleg kisebbségi. Tehát szó sem volt arról, hogy a Hungalu-elnökségem idején közvetlen vagy azután lettem volna a MAL tulajdonosa. Ez az egyik dolog.

A másik meg: azt gondolom, hogy talán a Top 100-ra alapozni valakinek a vagyonát nagyon nem érdemes. Lehet, hogyha egy államtitkári beszédben nagyon jól hangzik, hogy majd a milliárdosok behozzák a sublódban őrzött pénzüket, tehát valójában érdemi vagyonunk egyikünknek sincs a MAL-on kívül. Tehát minden, ami van, döntő részben, természetesen van lakásom és a tulajdonostársamnak is, és természetesen van autóm is, de olyan vagyontárgy, ami akár nagyságrendben ehhez közelítene, tehát itt a MAL sokat ér, sokat ér, ha most katasztrófa után nem sokat ér, akkor nem sokat ér. Ez van a tulajdonosoknak. Tehát nagy tisztelettel kérem önöket, hogy ez, hogy az ország leggazdagabbja... jó lenne, ha így lenne, de ez egy erős túlzás. Ha megengedik, ügyvéd úr szólna pár szót.

DR. RUTTNER GYÖRGY ügyvéd: Köszönöm az elnök úrnak, hogy felhozta ezt a témát, mert ez a bizonyos mondat, hogy az ország leggazdagabb embereinek minősülnek a MAL Rt. tulajdonosai, ez egy olyan témakör, amire a tulajdonosok már régóta szerettek volna valamilyen módon reagálni. Nyilván majd esetleg, a későbbi meghallgatások során erre szintén sor kerülhet. Azonban nagyon röviden hadd fejtsem ki ezzel kapcsolatosan a véleményemet. Itt arról van szó, hogy van egy populáris kiadvány, amit újságíró kollégák szerkesztettek. Ennek a módszertana, hogy hogyan áll össze az úgynevezett „az ország száz leggazdagabb embere”, ez egy saját belátású szerkesztési elvek szerint készült kiadvány. Ez az ezt készítő újságíró-szerkesztő saját véleménye. Itt természetesen senki nem ellenőrzi le ezeket az adatokat, igazából az érintetteknek nincs módja arra, hogy ezt bármilyen kritika tárgyává tegye, ez az újságíró véleménye. Ezt azonban nem szabad a közvéleménynek, pláne nem hivatalos szerveknek, pláne nem egy országgyűlési vizsgálóbizottságnak tényként elfogadni.

Hozzá kell tenni, hogy ez egy olyan becslés, ami nem a tényleges vagyonára alapozza az érintetteknek, hanem itt konkrét esetben a MAL Zrt. tulajdonosai esetében a cégben megtestesült vagyonrész az, amely ennek a titulushoz a háttérül szolgál. És ahogy Bakonyi

úr is mondta, itt lényegében a MAL Zrt. üzletrészét becsülték föl annak a kiadványnak a szerkesztői. Tehát amennyiben a MAL Zrt. értéke akkor egy x összeg volt, az nyilván egy változó összeg, nem beszélve arról, hogy a bekövetkezett katasztrófa után ennek a cégnek az egész értéke és arányosan nyilván az egyes üzletrészeknek az értéke is egészen más megvilágítás alá esik, mint a katasztrófa előtt. Tehát azt gondolom, hogy ez a bizonyos titulus, hogy ebben szerepelnek a MAL Zrt. tulajdonosai, ez csupán egy érdekességként figyelembevevő kiadvány megközelítése, nem szabad álláspontom szerint ezt egy hivatalos titulusként használni az ő esetükben. Köszönöm szépen. Csak ennyit szerettem volna megjegyezni.

ELNÖK: Nyilván, mint egy parlamenti vizsgálóbizottság elnöke és mint országgyűlési képviselő a választópolgárokat képviselem és a választópolgárokat is érdeklő kérdéseket teszek fel önöknek. Már többször hallom a MAL Zrt. tulajdonosi köréből, nemcsak öntől, hogy ez a vagyon - amit egyébként, ezt a Top 100-as listát nem hallottam még, hogy valaha is megcáfolták volna, hogy ez nem igaz, nyilvánosan a sajtón keresztül – az a tulajdonosok esetében egy 60-80 milliárd forint. Most akkor miről beszélünk? Ha ez tényleg csak a MAL-részvények értéke, tehát még ha nem is annyi, amennyi, akkor sem egy mínusz ötmilliárd. Jó, tudom, hogy az tizenvalahány évvel ezelőtt volt, de hogyha ekkora értéknövekedésen ment volna keresztül ez a cég, akkor ez egy aranybánya. Igazából ezt valahogy nem látom összeilleszhetőnek, és ez bizony kérdéseket vet fel az állampolgároknak a privatizációnak a tisztaságát illetően is. Az egyszerű állampolgár azt látja, hogy valaki megkapott tízmillió, jó, nem tízmillió, de a privatizációs szerződésnél egyelőre azt mondjuk, hogy tízmillió forint privatizációs árbevételért – mert a többi kötelezettségvállalás volt – egy komplett céget, és lett, ami lett belőle. Mégis csak egy óriási árbevételt ért el, elég nagyak mondható árbevétele van a MAL Zrt.-nek. Az más kérdés, hogy az eredményben ez már nem tükröződik. De mindenesetre ez kérdéseket vet fel.

Ezzel kapcsolatban még lett volna egy kérdésem, hogy itt a privatizációban nyilván ön is szakmai szempontok alapján lett kiválasztva. Illetve a kérdésem konkrétan ez, hogy hogyan került ön a Hungalu Rt. élére. Mert erről nem hallottunk. Tudom, hogy ez nem tartozik konkrétan a témakörhöz. (*Gőgös Zoltán: Mi közünk van ehhez? Magáncég döntése, ehhez mi közünk van?*) Nem, nem magáncég döntése, bocsánat, állami tulajdonban volt, amikor az ÁPV Rt. felkérte Bakonyi urat. (*Gőgös Zoltán: Az később volt.*) Nem, nem, nem, én arra gondolok, hogy az ÁPV Rt. a Hungalu Rt. élére hogyan kérte fel Bakonyi urat. Erről a történetről néhány mondatban csak... Köszönöm.

DR. BAKONYI ÁRPÁD, a Hungalu Magyar Alumíniumipari Rt. volt elnöke: Elnök Úr! Engedje meg, hogy az előző kérdéshez egy gondolat erejéig visszatérjek. Először is számtalanszor tiltakoztam a különböző Top-os kiadványoknál és teljesen eredménytelenül, és emiatt rettenetesen fals adatok kerültek be velem kapcsolatban, mert nem voltam hajlandó nyilatkozni, tanúkat tudnék mondani. Egyrészt tiltakoztam.

Másrészről, a szíves figyelmébe ajánlom a következő adatot. Mondjuk, ha nem következik be a katasztrófa, akkor a múlt évben 33-35 milliárdos árbevétele lett volna a MAL-nak, 501 milliárdos eredménnyel, és ez hol akkor az eredmény? (*Sic!*) És ebből vezetnek le az újságírók, hogy akkor a Tolnaynak, aki 40 százalékos az ennyi és így tovább, és így tovább. Szóval egész egyszerűen a médiával nem lehet ezt a kérdést megtárgyalni. Most nyilván ez nem egy olyan kérdés, amiben sajtópert indít az ember, de a tény az tény, tehát messze sajnos nem igazak ezek a számok, és mindig azt szoktam mondani, amikor valaki felemlíti ezt nekem, hogy bár úgy lenne.

Az ön kérdését nem megkerülve, én is szeretném tudni, hogy miért én lettem a Hungalu elnöke, nem kaptam rá soha explicit választ. Úgy gondolom, hogy két dolog az, ami

engem végül is ehhez a székhez hozzásegített. Az egyik az, hogy én az alumíniumipar ösztöndíjasa voltam, és a munkásságom első néhány évét az alumíniumipari központban, az ALUTERV-FKI-nál töltöttem - amíg együtt volt a központban -, tehát nagyon sokan ismertek. És amikor 1972. június 1-vel elkerültem az akkori Nehézipari Minisztériumba és ott 3 hónap híján 21 évet dolgoztam, akkor tulajdonképpen nem volt olyan munkakör, amikor az alumíniumiparnak valamilyen ügyével, bajával ne foglalkoztam volna. Volt, amikor a bányák tartoztak hozzám és nagyon sok bányászati kitiűntetést adtam át; volt, amikor a KÖHÉM tartozott hozzám és részt vettem abban a küzdelemben, amivel el tudtuk érni, hogy a Japán hengerállványt vásárolja meg az ország a nem kis áldozatok árán ajánlott NDK hengerállványok alapján; és volt, amikor az alumíniumipar beruházásai tartoztak hozzám, amikor az Ipari és Kereskedelmi Minisztériumban a környezetvédelmi főosztályt vezettem.

Tehát tulajdonképpen úgy gondolom, hogy volt egy elég jelentős ismertségem az alumíniumiparban, és mint ismeretes, akkor a környezetvédelem egy rendkívül kiemelt problémakör volt országosan. Hiszen szeretném emlékeztetni önöket, hogy azokban az időkben épült meg például az országos veszélyeshulladék-hálózatnak az első két eleme: a dorogi hulladékégető-mű és az aszódi lerakó, mind a kettőt én menedzseltem a minisztériumban, tehát eléggé ismert voltam abban, hogy a környezetvédelemben benne vagyok, és mint említettem, az alumíniumiparból jöttem és az alumíniumiparral folyamatos kapcsolatomban volt. Tehát úgy gondolom, hogy amikor valakinek eszébe jutottam, akkor ez lehetett az oka, nekem soha nem mondták meg, be kellett mennem – most nem jut eszembe, hogy kihez – és azt mondta, hogy szeretnék felkérni. Ennyit tudok önnek mondani. Tehát konkrétan nem tudom megnevezni azt az embert, akinek eszébe jutottam.

ELNÖK: Tehát nem tudja, hogy ki kérte fel önt erre a megbízásra.

DR. BAKONYI ÁRPÁD, a Hungalu Magyar Alumíniumipari Rt. volt elnöke: Azt hogy ki volt az az ügyvezető, aki konkrétan tolmácsolta felém ezt, most nem jut eszembe, majd ha a beszélgetés során előkerül az a név, akkor szívesen elmondom - egyébként most, úgy emlékszem, hogy a fővárosnál dolgozik.

ELNÖK: Jó, nekem már csak két kérdésem lenne, és utána az alelnök úrnak és a bizottság többi tagjának átadnám a kérdés jogát, de ezt a két kérdést akkor még feltenném.

Ön szerint, mint a Hungalu Rt. egykori elnöke szerint, az állam jól járt-e a privatizációval és a bevételeket a költségekkel szembeállítva és az esetleges vagyonszétválással végül is megérte-e ez a privatizáció a magyar államnak és a magyar adófizető embereknek?

DR. BAKONYI ÁRPÁD, a Hungalu Magyar Alumíniumipari Rt. volt elnöke: Nagyon őszintén mondom önnek és önöknek, hogy igen, egyértelműen. Hiszen gyakorlatilag, ha nem hajtjuk végre ezt a privatizációt, akkor ma már nem lenne alumíniumipar a Köfémén kívül, amit mínusz 5 millió dollárért adtunk el. És gondolják végig, hogy ez alatt a 15, 16, tehát 16, 14 év alatt, mert a privatizáció eleje és a vége között két év telt el, tehát ez alatt a 16, 14 év alatt egyetlen fillér állami segítséget nem kért az alumíniumipar, amelyik a privatizációra került, viszont folyamatosan fizetett be és folyamatosan foglalkoztatott. Tehát ahhoz képest, hogy nem lenne, meg hogy van, úgy érzem, az egy nemzetgazdasági érdek.

ELNÖK: Köszönöm. A következő kérdésekre át is térnék, a környezetvédelmi kötelezettségvállalásokra. Egyetlen kérdésben megpróbálom ezt most így az első körben belezúfolni. Az elvégzett környezetvédelmi kármentesítésekről, amik a privatizációs szerződésben feltételül lettek szabva, az azokat elvégző vállalkozókat, nyertes társaságokat ki és hogyan ellenőrizte, a környezetvédelmi kötelezettségvállalások teljesítését ellenőrizte-e

valaki? Ugye Tolnay Lajos nyilatkozta a Figyelő című újságnak nem olyan régen, hogy a MAL aluteltjesítette a privatizációs szerződésben vállalt környezetvédelmi kárelhárítási kötelezettségeit, hiszen 3 milliárd forintos összegre becsült költséget, 1,17 milliárd forintot fordított erre a célra. Tehát most akkor ezt hogy értjük, ez az 1,83 milliárd akkor egy ajándékba kapott összeg volt, mert ugye a vételárba ez is be volt számolva, ez a kötelezettségvállalás.

DR. BAKONYI ÁRPÁD, a Hungalu Magyar Alumíniumipari Rt. volt elnöke: Kezdjük a végével, aztán megpróbálnék az egész kérdéskörre válaszolni. Azt gondolom, hogy itt valami nagyon durva elírásról van szó, mert a környezetvédelmi költségvállalás valóban 3 milliárd volt, ezzel szemben a KEHI legutóbbi vizsgálata megállapította, hogy 2009 végéig a MAL 4,9 milliárd forintot költött ezekre a környezetvédelmi feladatokra. Az kétségtelen tény, hogy beruházás jellegűen, tehát beruházás jellegű feladat az, ha úgy tetszik 1,2 milliárd forint. De szeretném elnök úr figyelmét felhívni, hogy a környezetvédelem egy sajátos terület, ott, ha van egy környezetvédelmi feladat, annak egy része beruházás. Mondjuk, vegyünk egy talajtisztítási feladatot, annak egy része az, hogy kell drillezni, meg szivattyúkat telepíteni, meg satöbbi, ez egy beruházás, és utána évekig kell ezt a folyamatot csinálni, ez meg ráfordítás. Na most, én úgy gondolom, hogy a környezetvédelemnél lehetetlen ezt a két tételt, de nem is volt, ez a privatizációs szerződésben is egyértelműen benne van, hogy ennyit kell ráfordítani; és mondom még egyszer, a MAL - a KEHI vizsgálata szerint - 4,9-et fordított rá, és valamilyen elírás folytán nem ez a szám került be, hanem az, hogy csak a beruházási hányada ennek a ráfordítása.

ELNÖK: Tehát a privatizációtól 2009-ig értendő ez a 4,9 milliárd?

DR. BAKONYI ÁRPÁD, a Hungalu Magyar Alumíniumipari Rt. volt elnöke: Igen. Egyébként nálam van ez a legfrissebb kigyűjtés.

ELNÖK: Akkor a kérdésnek a másik része, hogy kik ellenőrizték a teljesítéseket?

DR. BAKONYI ÁRPÁD, a Hungalu Magyar Alumíniumipari Rt. volt elnöke: Mint említettem, a kormányhatározat úgy intézkedett, hogy a privatizációs szerződések azt a formulát alkalmazták a környezetvédelemnek, hogy ahol lehetett – nem mindenhol lehetett, mert például az Aloxidnál nem lehetett – megpróbált ismert, vagy nem ismert környezetvédelmi feladatot minden esetben rányomni a vásárlóra. Tehát ezért a szerződések úgy fogalmaznak, hogy minden ismert, vagy a későbbiekben megismerő környezetvédelmi feladatot a pályázónak vagy a pályázat nyertesének vállalni kellett. Ajkán is így volt - a Phare-Heifer programot kivéve -, és ezt a környezetvédelmi feladat tömeget egyeztetni kellett a környezetvédelmi hatósággal; a környezetvédelmi hatósággal kellett egy ütemtervet csináltatni és ennek az ütemtervnek a végrehajtását a hatóság ellenőrizte.

Abban az esetben, ha egy feladatnál egy évnél nagyobb késedelem keletkezett, akkor arra a tételre vonatkozó pénzt be kellett volna a hatóságnak fizetnie. Mondjuk, amennyire Ajka esetében tájékozódva vagyok, egyetlen egy esetben volt mulasztás, az is csak időbeli, és pont azért, mert a karcináló kemencékhez kapcsolódó füstgáz-tisztításnál egy sokkal korszerűbb műszaki megoldás került elő, mint amivel korábban a felújításokat végezték, és arra kért a MAL engedélyt, hogy míg ezt az új korszerű megoldást megismeri és be tudja szerezni, eddig halasszák, de ez volt az egyetlen egy tétel, ami Ajka esetében volt. Természetesen az összes többi vállalatnál folyó környezetvédelmi teljesítésről ilyen mértékig nem vagyok tájékozódva, de úgy gondolom, hogyha itt jelentős mulasztások lettek volna, azt

a média már rég kicikizte volna. Tehát én a magam részéről úgy gondolom, hogy ilyen nem fordult elő.

Az Aloxid Kft.-ről nem kérdeztek, szívesen erről is beszélek. Nagyon speciális ügy volt, mondhatnám, hogy a sikeres privatizációs folyamatnak az egyetlen kudarcos része.

ELNÖK: Tehát ez a Phare-projekt, amit említett, ez a résfalazásra vonatkozik, ha jól tudom. Tehát a résfalazást az új tulajdonos nem vállalta magára, hanem ezt az államnak Phare-projekt keretében kellett befejeznie, illetve megépítenie a résfalat.

DR. BAKONYI ÁRPÁD, a Hungalu Magyar Alumíniumipari Rt. volt elnöke: Igen, de így is szölt a privatizációs szerződés.

ELNÖK: Igen, igen, igen, a privatizációs szerződésben is ez volt. Annyi még, azt azért elég komolytalannak tartottam, mikor olvastam a privatizációs szerződést, javítson ki, ha nem így van, hogy ezt a hárommilliárd forintnyi beruházást, hogyha nem teljesíti a cég, akkor volt egy ilyen előírás, hogy a vételár 10 százalékát kell vételár-kiegészítésként befizetni. Tehát, hogyha a tízmillió forint szerepel vételárként, akkor ez egymillió forint. Tehát egészen komolytalan egy hárommilliárdos beruházás nem teljesítésével szemben.

DR. BAKONYI ÁRPÁD, a Hungalu Magyar Alumíniumipari Rt. volt elnöke: Én úgy emlékszem, hogy az elmaradás 10 százalékról volt szó, de ezt meg lehet nézni. Erre most hirtelenjében nem tudok válaszolni, de nem hiszem, nem gondolom, hogy ez így van. Utána fogok nézni.

ELNÖK: Én így emlékszem. Akkor én most egyelőre ennyit kérdeztem volna, és átadnám a kérdés jogát. Végigmegyünk sorban. Legelőször Kovács Tibor jelentkezett.

KOVÁCS TIBOR (MSZP): Köszönöm szépen, elnök úr. Nekem elsőként lenne egy ügyrendi megjegyzésem, és ne vegye sértésnek, amit fogok mondani, de mégis csak el kell mondjam. Ez nem egy számon kérő szék, hanem ez egy parlamenti bizottság. A parlamenti bizottság pedig úgy működik, tisztelt elnök úr, a Házsabály szerint, hogy az elnök vezeti az ülést, az elnök szót ad a képviselőknek, akik egyébként hozzá akarnak szólni, aztán, amikor az elnök is hozzá akar szólni és kérdéseket vagy véleményt akar megfogalmazni, akkor átadja az elnöklést az alelnöknek, és szót kap ő is, és elmondja a kérdéseit. Én kérem, hogy a Házsabály eme rendelkezéséhez a későbbiekben tartsuk magunkat, és próbáljuk meg a bizottságot abban az irányban tartani, amiért létrejött és megalakult, hogy a tényeket próbáljuk meg feltárni, és ne tegyünk fel olyan, nyilvánvalóan célzatos kérdéseket, ami egy ilyen prekonceptió alapján már a múltkori bizottsági ülésen is felvettem ezt, hogy úgy tűnik, mintha az ítélet már megszületett volna, csak itt még eljátszunk valamiféle bizottságosdit, aztán utána majd kihirdetjük úgymond az ítéletet. Természetesen mi ebben nem kívánunk partnerek lenni, tehát kérem az elnök urat, hogy a jövőben próbáljuk meg tartani magunkat a Házsabály rendelkezéseihez.

Amit szeretnék azokhoz a megjegyzésekhez részben mondani, meg részben kérdezni az elnök úrtól, hogy ugye itt elhangzott az elnök úr részéről egy olyan kérdés, ami valamiféle sejtetés volt, hogy a vevő nem is tudta, hogy mit vesz meg a tízmillió forintjáért úgymond. Az én emlékezetem szerint – én ilyen privatizációs folyamatban nem vettem részt -, de a privatizációs törvény elfogadásánál már itt voltam a parlamentben, meg utána, tudom, hogy egyes nagy társaságok esetén hogy történt a privatizáció. A pályázók titoktartási nyilatkozatot tettek minden esetben, a társaság minden releváns adatot bevitt úgymond a titokszobába. Ebbe a titokszobába a szándékozó vevő bemehetett, a társaság minden adatát megismerhette,

tudhatta, hogy mit vesz meg, gyakorlatilag minden adat rendelkezésére állt, gyakorlatilag ezen adatok birtokában tették meg az ajánlatukat. Kérem, hogy erre reflektáljon, hogy ebben az esetben is ez az eljárás volt-e. Én úgy tudom, hogy az esetek túlnyomó többségében nyilvánvalóan ez történt.

A másik megjegyzés az, hogy szintén sejteti is, mint hogyha ez valamiféle célzatos pályázat lett volna. Hát egyrészt egy ilyen pályázatot nyilvánvalóan az nyújt be, aki ért hozzá, outsiders nem szoktak ilyen helyekre bemenni és bepályázni, mert hát nyilvánvalóan ennek óriási kockázata van mindenki részéről. Egyébként bárki pályázhatott volna, akár még ön is pályázhatott volna, mert hiszen semmilyen kizáró feltétel nem volt.

Nyilvánvalóan olyan pályázik, aki ismeretekkel rendelkezik, egyrészt a technológia, másrészt az üzleti környezet, harmadrészt ezer más tényező kérdésében. Tehát azt sejtetni, hogy itt valamiféle célzatosság történt, hát egészen furcsa, és semmivel sem magyarázható.

Kérem, hogy válaszoljanak ezekre a kérdésekre, és még egyszer az elnök urat kérném, hogy a Házzsabály szerint vezesse a bizottság ülését.

ELNÖK: Köszönöm. Mivel elhangzott egy ügyrendinek tűnő magánvélemény, akkor hadd reagáljak rá. Köszönöm szépen először is a kioktatást a Házzsabályt illetően. Egy éve lassan, hogy felállt ez a parlament, közeledünk az egyéves évfordulóhoz, én még olyan bizottsági ülésen nem voltam, ahol ez így történt volna. Tény, hogy a Házzsabályban így van, ez viszont jelentősen megnehezítené a bizottságok működését. Én azt gondolom, hogy minden képviselőnek joga van feltenni a kérdéseit, bárki, így a bizottság elnöke is megteheti.

Azt pedig, hogyha már a Házzsabálynál tartunk, önnek is tudnia kéne, hogy ez nem ügyrendi felvetés volt, hiszen akkor erről szavazni kellene. Itt semmi olyasmi nem hangzott el, amiről szavazni tudnánk. Köszönöm szépen a tájékoztatást.

Azt pedig azért visszautasítanám, hogy itt a bizottság munkájában – ez már többször elhangzott a szocialista képviselők részéről – bármilyen prekonceptió lenne. Pontosan azért vannak ezek a meghallgatások és pontosan azért van minden fél ide beidézve, hogy minden politikai oldal egyformán feltegye a kérdéseit és mindenki kérdéseire egyformán válaszolhassanak és tisztázhassák magukat az esetleges olyan kérdések alól, amit önök itt prekonceptiónak vagy vádnak értékelnek. Erre mindenkinek megvan a lehetősége, és akkor most adnám meg a szót Bakonyi úrnak.

DR. BAKONYI ÁRPÁD, a Hungalu Magyar Alumíniumipari Rt. volt elnöke: Köszönöm szépen, képviselő úr a kérdéseket. Valóban így volt nálunk is. Minden egyes privatizációnál. Az előbb úgy gondoltam, hogy elnagyoltam az elnök úr kérdésére adott válaszomat, tehát valóban ez a folyamatnak szerves része volt, hogy mikor aláírta a titoktartási nyilatkozatot, akkor bemehetett a titokszobába és korlátlan mértékig turkálhatott. Ezzel együtt az információs memorandum minden érdemi vagyontárgyra vonatkozó adatot is tartalmazott, ráadásul a társaság mindenkori ügyvezetőjének teljességi nyilatkozatot kellett tenni, hogy semmi, tudtán lévő dolgot nem titkol el, minden olyan információt odaadott. Tehát ez minden egyes privatizációnknál így volt.

A másik kérdés a pályázati kiíráshoz kapcsolódott. Én úgy gondolom, még egyszer azt kell hangsúlyoznom: minden egyes pályázatunk, kivéve talán egyet, a bakonyit, de az nagyon speciális ügy volt, ha valakinek azzal kapcsolatban van kérdése, természetesen szívesen belemegyek. Mindegyik nemzetközi nyilvános pályázat volt, a Financial Timesban, a Privinfóban és a Népszavában vagy helyi lapokban, tehát 3-4 újságban lett mindegyik meghirdetve, és úgy gondolom, hogy bárki, aki értett hozzá vagy gondolta, hogy van neki valamit keresnivalója, az nyugodtan pályázhatott volna. Egyébként az derült ki, hogy volt olyan pályázatunk, ahol nyolcan megvásárolták a pályázatot, az egy más kérdés, hogy csak mondjuk ketten adták be, vagy hárman.

Még elnök úr, ha szabad, ehhez a kérdéshez kapcsolódóan el szeretném mondani, hogy minden privatizációs folyamat lezárása után készült egy emlékeztető az ajkai privatizáció lezárásáról, és pont abból az emlékeztetőből van önöknél egy kivonat. De tulajdonképpen a teljes emlékeztetőt is le lehetne másolni, csak az tele van a melléletekre való hivatkozással. Egy ilyen emlékeztetőnek a terjedelme 15-30 oldal és hozzátartozott 50-70 melléklet, többek között például a privatizációs szerződés is, az információs memorandum is. Tehát egy ilyen emlékeztető körülbelül egy ekkora (*Mutatja.*) iratsomagot jelent, és tulajdonképpen ebben vannak teljes körűen dokumentálva az egyes pályázatok, és ebben is megtalálható, hogy melyik lapokban lett meghirdetve és így tovább, és így tovább.

Köszönöm szépen a kérdést.

ELNÖK: Akkor Ferenczi Gábor következik. Képviselő úr!

FERENCZI GÁBOR (Jobbik): Köszönöm szépen, elnök úr. Én egy kicsit szélesebb aspektusban szeretném megvilágítani, hogy miért is vagyunk itt, illetve ilyen dolgokra vagyunk kíváncsiak ezen a mai meghallgatáson.

Volt egy több évtizeden keresztül tartó szocializmus Magyarországon, ahol egy szűk bennfentes körnek volt arra lehetősége, hogy az egyes gyárat, termelőszövetkezeteket, a nemzet vagyont képező ipari, mezőgazdasági és egyéb egységeket vezesse. És '89-ben volt egy úgynevezett rendszerváltás, ami úgy történt meg, hogy akik ezeket a gyárat igazgatták, akik mondjuk az állami gazdaságokat vezették, ő belőlük lettek a tulajdonosok, ők az a bennfentes, jelenleg is a politikai és gazdasági elit felső tízezrét alkotó réteg, akiken kívül itt ebben az országban évtizedeken keresztül mindenki outsider volt, hogy egy kicsit Kovács Tibor képviselő úrnak is reflektáljak.

Ugye Bakonyi úr mondta, hogy itt bárkinek lehetősége volt pályázni. Hát kinek volt ebben az országban lehetősége pályázni, kinek volt ebben az országban tőkéje az úgynevezett rendszerváltás után? Érdekes módon azoknak, akik az egyenlők közt egyenlőbbek voltak, azok, akik az úgynevezett szocializmus alatt az egyenlőség alapján mégis szert tehettek egy nagyon jelentős magánvagyonra. Én úgy gondolom Bakonyi úr, hogy kerülgetjük a lényegét, mint macska a forró kását.

Arról kellene beszélni, hogy önnek, az ön családjának, az ön különböző kapcsolatrendszerének hogyan sikerült hozzájutnia ahhoz a MAL Rt.-hez, ahhoz a timföldipari, alumíniumipari ágazathoz, amely a nemzet vagyont képezte addig. És azért azt is emeljük ki, ami azt gondolom, hogy nagyon fontos, hogy itt a Magyar Országgyűlésben elhangozzon, hogy 1990-től napjainkig a '90-ben felbecsült, felértékelt, leltározott nemzeti vagyonnak mára már csak a 10 százaléka van meg, és ennek a nemzeti vagyonnak a magánkézbe való átjárszásában azt gondolom, hogy ön is, illetve az ön családja, az ön – hadd fogalmazzak így – baráti köre is részese volt.

Nagyon sok kérdésem lenne, egyet, kettőt azért hadd emeljek ki. Számomra is nagyon furcsa, hogy miközben a privatizáció előtt folyamatos állami injekcióra volt szükség az ajkai timföldágazat működtetéséhez, a privatizáció után, mint említette, nem volt szükség állami segítségre. Számomra is kérdést vet fel, hogy más adatok szerepelnek a privatizációs szerződésben, mint amit a különböző állami intézményektől az ön elmondása alapján kaphatunk, ugye az 1,83 milliárdos kötelezettségvállalás, a másik oldalon pedig a 4,9 milliárdos, nekem nagyon úgy tűnik. És engedje meg, hogy a magyar emberek véleményét, a többség véleményét tolmácsoljam itt. (*Kovács Tibor: Saját véleményként.*) Hadd tegyem még azt is hozzá, hogy olyan összefonódás volt a politikai és a gazdasági elit között, hogy megkockáztatom még azt is, hogy ezek a különböző adatok annak köszönhetőek, hogy akár le is lehetett ezeket papírozni egymás között - úgyhogy rengeteg olyan dilemmát vet fel egyébként a privatizáció, ami számomra tisztázatlan és érthetetlen.

Még annyit hadd mondjak el, hogy valóban, ha ez egy 5 milliárdos mínusszal rendelkező vállalat volt, akkor miért érte meg ezt privatizálni, miért volt érdeke egyeseknek ebbe befektetni, és utána pedig – az ön elmondása alapján is – nyereséget tudott termelni. Számomra az az elképesztő, hogy az elmúlt évtizedekben a hasznot folyamatosan privatizálták, miközben a károkat, illetve a veszteségeket pedig áthárították az államra, illetve ezáltal a magyar emberekre. Köszönöm.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Válaszlehetőség, Bakonyi Úr!

DR. BAKONYI ÁRPÁD, a Hungalu Magyar Alumíniumipari Rt. volt elnöke: Nem tudom mi a kérdés.

ELNÖK: Van-e konkrét kérdés, vagy csak egy politikai vélemény hangzott el. (*Gőgös Zoltán: Ostoba demagógia ez.*)

FERENCZI GÁBOR (Jobbik): Egy konkrét kérdést hadd tegyek fel, tehát hogy hangozzon el itt a jegyzőkönyv érdekében is, és valóban egy véleményt szerettem volna tolmácsolni. Azt viszont kikérem magamnak Gőgös úr, hogy ostoba véleménynyilvánításnak nevezze azt, mert azt gondolom, hogy ha ön is elbeszélget a magyar emberekkel, akkor az általam tolmácsoltatkat fogja hallani.

Azt hadd kérdezzem meg a jegyzőkönyvben rögzítés érdekében, hogy kiknek milyen százalékos részesedése van ebben a cégben.

ELNÖK: Bakonyi úr, kíván válaszolni?

DR. BAKONYI ÁRPÁD, a Hungalu Magyar Alumíniumipari Rt. volt elnöke: Képviselő úr, ezek nyilvános adatok, a cégnyilvántartásban benne vannak. Tolnay Lajos elnök úrhoz kapcsolódó társaság 40 százalék tulajdont birtokol, Petrusz Béla barátomhoz kapcsolható cég 30-at, és ha úgy tetszik, a hozzám kapcsolható cég úgyszintén 30-at.

ELNÖK: Köszönjük szépen.

Jávor Benedek képviselő úrnak adom meg a szót.

JÁVOR BENEDEK (LMP): Köszönöm szépen a szót, elnök úr. Előjáróban engedjen meg egy rövid reflexiót az ülés elején elhangzottakra. Én nagyon örülök, hogy elnök úr figyelmét felkeltette az elkészült kiadványunk, amit a szakértői körünk készített el, sajnálom, ha az elnök úr tetszését viszont nem nyerte el ez a kiadvány. Ezzel együtt azért gondoltam a bizottság tagjainak a rendelkezésére bocsátani, mert azt gondolom, hogy számos olyan információt tartalmaz, amelyek segítik a bizottság munkáját.

Olyan kérdéseket jár körül, mint például a jogszabályi környezetnek a megfelelése, a hatóságok eljárásai, az uniós jogszabályi környezet, amelyek esetleg túlmutatnak ennek a bizottságnak a hatáskörén. Túlmutatnak például a nyomozati hatáskörökön és segíthetnek megérteni azt, hogy miért következett be ez a katasztrófa, miért kellett Magyarországnak szembenéznie ezzel a rettenetes ipari katasztrófával, és azt gondolom, hogy a bizottságnak végső soron ez a célja, hogy ezekre a kérdésekre választ találjon, és egyben ajánlásokat fogalmazzon meg talán arra is, hogy mit lenne érdemes tenni annak érdekében, hogy többet Magyarországon ilyen esemény ne következhesen be. Azt gondolom, hogy ez a kiadvány hozzájárul ehhez a munkához, tehát én bízom benne, hogy hasznára lesz talán a bizottságnak is.

Konkrét kérdésem Bakonyi úrhoz a környezetvédelmi kötelezettségvállalásokkal kapcsolatosan lenne. Ugye a privatizációs szerződés környezetvédelmi melléklete szerint március 31-éig kellett minden évben beszámolni a környezetvédelmi kötelezettségvállalások időarányos teljesítéséről. A kérdésem az, hogy ezeknek az ellenőrzése milyen módon zajlott le. Tehát, amiket én láttam ezzel kapcsolatosan dokumentumokat, és megengedem, hogy ezek nem teljes körűek vagy nem értem hozzá minden dokumentumhoz, végső soron ezeket a MAL Zrt. önbevallása alapján hagyta jóvá a környezetvédelmi hatóság.

A kérdésem az, hogy a szokásos környezetvédelmi felülvizsgálaton túlmenően a hatóság végzett-e terepi vizsgálatokat ezeknek a kötelezettségvállalásoknak a teljesítését ellenőrizendő. Erre vonatkozóan nem találtam információt, nagyban segítené a helyzet megértését, hogyha ezekre választ kapnánk.

Ugyancsak a környezetvédelmi kötelezettségvállalásokkal kapcsolatos kérdés, hogy ez a 2,2 millió ecu értékű Phare-projekten túlmenően maradt-e a magyar államnál környezetvédelmi kötelezettség, és hogy ezeknek a végrehajtására sor került-e avagy sem.

DR. BAKONYI ÁRPÁD, a Hungalu Magyar Alumíniumipari Rt. volt elnöke:
Bocsánat, Ajkára gondol, ugye?

JÁVOR BENEDEK (LMP): Ajkára gondolok, Ajkára, kifejezetten az ajkai üzemre koncentrálnék. És végül a harmadik kérdésem, hogy a privatizációs szerződés vagy annak a tárgyalása során felmerültek-e biztonsági intézkedéseknek a privatizációs szerződésbe foglalása. Az üzembiztonság növelése vagy technológiaváltásra való kötelezés? Hiszen tudjuk, hogy a privatizáció időpontjában rendelkezésre állt az az úgynevezett száraz technológia, amit például Mosonmagyaróváron a '80-as évektől alkalmaztak. Tehát ennek az előírása része lehetett volna a privatizációs kötelezettségeknek. Ez esetben ez a baleset nem történt volna meg. Szóba került-e, felmerült-e, még egyszer, ezen túlmenően más biztonságnövelő előírások megfogalmazásra kerültek-e, ha nem, akkor ez egyáltalán nem került be a privatizációt végzők látóterébe vagy milyen okból maradtak ki a privatizációs szerződésből? Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen, Jávor képviselő úr. Mielőtt megadom a válaszadás jogát, mivel személyesen megszólítottam, egyetlen mondatban hadd reagáljak: ezzel a kiadvánnyal nem lenne semmi probléma, ha nem LMP pártlogó alatt jelent volna meg. Hiszen, hogyha ön a Fenntartható fejlődés bizottság elnökeként megjelenít egy kiadványt, hogy segítse az ezzel foglalkozók munkáját, azzal odáig nincsen semmi probléma, de nagyon sokan nagyon sokat, intézetek, parlamenti vizsgálóbizottság és képviselők egyéni munkában is sokat dolgoztak azért, hogy a valós okai a katasztrófának és a valós körülményei kiderüljenek, és azt nem tartom túl korrekt dolognak, hogy ezért – úgymond – a babérokat egy kiadvány formájában egyetlen párt arassa le, merthogy mégiscsak pártlogó alatt jelent meg ez a kiadvány, és mint kiderült, azok a szervezetek, akik fel lettek tüntetve a borítóján, nem adták a hozzájárulásukat ehhez. Én csak ezt kifogásoltam, úgyhogy ezzel én a magam részéről a témát lezártam, és megadnám a válaszlehetőséget Bakonyi Árpádnak.

DR. BAKONYI ÁRPÁD, a Hungalu Magyar Alumíniumipari Rt. volt elnöke:
Köszönöm szépen, elnök úr. Képviselő úr, ha már az elnök úr a kiadvánnyal foglalkozott, akkor engedje meg, hogy én is azzal kezdjem. Nem volt módom a kiadványnak a kéziratát átnézni, megkaptam ugyan, de nem tudtam teljes körűen átolvasni. A privatizációs fejezetet elolvastam természetesen a mai napra készülve, és sajnálatos módon komoly elírások vannak benne. Talán, ha előtte egyeztettünk volna, akkor ezeket a hibákat el lehetett volna kerülni. Egyébként szerintem az anyag szerencsésen foglalkozik egy csomó olyan kérdéssel, amivel

idáig, hogy úgy mondjam, nem foglalkoztunk, szőnyeg alá söpörtük, és valóban, ezekkel kellene foglalkozni. Ha igényt tart rá, akkor nagyon szívesen, hogy úgy mondjam, érvekkel vagy bizonyítékokkal állok rendelkezésre, hogy mely adat az, ami nem felel meg a tényeknek.

A hatóságok minden vállalatot és egy Ajkai Alumíniumipari Kft.-t vagy egy timföldgyárat meg pláne górcső alatt tartanak, és folyamatosan ellenőriznek. Ehhez képest ez egy plusz feladat volt, hogy ezt az intézkedési tervet kellett csinálni. Erről mindig be kellett számolni, és számtalan esetben fordult elő Ajkán, hogy nem elégedett meg a hatóság a mi beszámolóinkkal, hanem kijött és tételesen ellenőrizte a dolgot. Tehát mondjuk ennek a kormányhatározatnak volt egy ilyen következménye, hogy a privatizációs szerződésbe foglaltak miatt plusz ellenőrzéseket is kaptunk. Nem egyszer, nem kétszer.

Ami Ajkát illeti. Ajkán semmi olyan környezetvédelmi feladat nem maradt az államra, ami ... tehát a privatizációs szerződés, és sajnos ez is hiba az anyagban, hogy valamilyen oknál fogva az Aloxid Kft. témája keveredett bele az ajkai témába, hogy miért, azt nem tudom, de az Aloxid Kft.-nél volt az a helyzet, hogy a vevő nem vállalta fel a régi kazetták rekultiválását, és ezért azt a Hungalunak kellett átvállalni és csak a 7-8. kazetta ment át a termelő üzemhez. Tehát ott volt ez a példa. Ez valamilyen oknál fogva véletlen az Ajkához sodródott. Tehát Ajkánál az volt, hogy minden környezetvédelmi feladat a vevői és a társaságé, kivéve a Phare-Heifer programban. De mint ahogy az önök anyaga is mutatja, talán, ha ez a résfal nem épül, egy kicsit jobb lenne a helyzet, és lehet, hogy nem ülnék itt önök előtt, és önöknek sem kellene ennyit dolgozni.

ELNÖK: Jávor képviselő úr, van még kérdése?

JÁVOR BENEDEK (LMP): Bocsánat. Nem kaptam választ a biztonsági intézkedésekre, műszaki fejlesztési előírásokra.

DR. BAKONYI ÁRPÁD, a Hungalu Magyar Alumíniumipari Rt. volt elnöke: Ja, a műszaki fejlesztés, elnézést. Gyakorlatilag a privatizációs szerződésben a fejlesztési és az üzemeltetéssel kapcsolatos biztonsági kérdések természetesen szóba kerültek. Úgy érzem, a kérdések mögött a száraz technológiai átállás kényszere volt, hogy benne volt-e a privatizációs szerződésekben. Nem. És azt kell mondanom önnek, hogy bizonyos kiadványokat, ha megnéz, akkor a jelenlegi nedves eljárás, pont úgy BAT-technológiának számít, mint a száraz. Itt egy nagyon-nagyon speciális helyzet alakult ki, ami miatt aztán feltehetőleg ezt a katasztrófa bekövetkezett. Ezzel együtt a világ timföldgyártásának döntő többsége ma ezzel a technológiával történik.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Gögös alelnök úr következik.

GÖGÖS ZOLTÁN (MSZP): Egy rövid megjegyzésem elnök úrnak az ülésvezetéssel kapcsolatos felvetésére. Én a rutintalanságának tudtam be ezt a dolgot, egyébként minden bizottsági ülés vezetése így zajlik. Én nagyon szomorú lennék, ha nem így zajlana. Amiben én vagyok, az úgy zajlik, hogy az elnök átadja az alelnöknek a szót, ha kérdezni akar, hiszen akkor képviselői minőségében vagy tagi minőségében kérdez. De ezt szerintem megbeszéltük.

Amit mondtam itt, mikrofonon kívül, az ostoba demagógiából az ostobát visszavonom, az tényleg erős volt. De a demagógiát fenntartom. Megmondom azt is, hogy miért. Ugyanis, aki végigélte már ilyen ágazati rendszerek összeomlását, bármilyen minőségben, én mint önkormányzati képviselő éltem meg a textilipar csődjét Pápán, és nagyon-nagyon szomorúak voltunk, amikor nagyjából ötezer munkahely szállt el azért, mert ott nem lehetett érdemben privatizálni. Mai napig ott van ez a gyárépület egyébként, vasban, meg téglában, meg egyébben, ha összeadják, hogy az mit ér, hát elég sokat ér, csak többé

kerülne a rehabilitációja, mint amennyit a terület ér. Ezért nagyon nehéz megfogni, meg megítélni azt, hogy most egy privatizációnál a vételár megfelelő vagy nem. Nyilván a szakmai befektetők mindenért annyit adnak, amennyi utána valószínűleg visszatérül, de még ebben is van kockázat. Nagyon sok olyan céget láttunk, akik így-úgy megkaptak céget, lásd, Ikarus már nem készül Magyarországon, elég komoly privatizációs program volt. Azt is lehetne feszegetni, lehet, hogy még fogjuk is, mert most, hogy elfogadtunk egy országgyűlési határozatot, ami az elmúlt most már 21 évnek a privatizációs környezetvédelmi ügyeit vizsgálja, tehát ezt most már annyit vizsgáljuk oda-vissza, hogy senki nem érti egyébként, hogy mit csinálunk. Én erre mondtam azt, és az elején is mondtam, hogy jobb lenne az ottani károsultaknak a problémáival foglalkozni ilyen szinten, meg ennyi energiával, talán egy kicsit előbbre jutnánk, de legyünk túl nyilván ezen az ügyön - hogy most a privatizáció okozta-e az egészet vagy nem, meggyőződésem, hogy nem.

És azt is állítom, még egyszer - látva, hogy milyen kísérleteket tettünk annak idején Pápán egy üzletág megmentésére - azzal, hogy itt még mindig körülbelül hatezer embernek ad elfoglaltságot ez a tevékenység, ez egy sikeresnek mondható történet volt.

Sajnálom, hogy Ferenczi Gábor elment egyébként, mert ugye mindig előjön ez a tsz-elnök, meg egyéb ügy; apám is tsz-elnök volt, semmilyen vagyunk nincsen, szeretném jelezni, és hál' istennek az a szövetkezet, ugyan most már kft. formájában 150 tulajdonossal a mai napig működik, és még 200 embernek ad olyan térségben munkát, ahol egyébként semmilyen munkavégzési lehetőség nincs. Tehát én erre mondom a demagógiát és ezekkel nagyon óvatosan kellene bánni, mert ha így megyünk neki mindennek, akkor előbb-utóbb ebből az országból semmi nem marad, és jól elvitatkozhatunk majd egymással.

A másik. Itt elég részletesen elmondta Bakonyi úr, hogy mi volt a különbség a norvég, meg a magyar ajánlat között. Ebből világosan látszik, de azt kérem is, hogy erősítse meg, hogy volt itt egy másik szakmai befektetői ajánlat. Tehát ha ezt a kiadványt valaki majd végiglapozza, ebből is azt hiszem, meggyőződhet róla, ami lényegesen rosszabb volt, mint amiért a végén a döntés megszületett, és annak az úgymond magyar szakmai befektetői körnek került értékesítésre a dolog. Nyilván, hogy ha ez akkora nagy üzlet lett volna, és itt is visszautalok megint csak arra, ami itt elhangzott, hogy ehhez ki fért hozzá, meg ki nem, ez egy nemzetközileg meghirdetett – legalábbis ezekből az anyagokból úgy tűnik – tender volt, ami egyébként mindig is kötelező, és azóta is a privatizációs törvény szerint ilyen dolgoknál nem is lehetett volna zárt körben ezeket a kérdéseket kezelni.

Szerintem az inkább hajazott volna arra a dologra, de erre majd kérek is választ, hogy sok olyan privatizációs ügy történt Magyarországon, szerintem nagyon helytelenül – ez például az élelmiszeripar privatizációja volt -, ami pontosan az akkori jobboldali kormány alatt néhány szavazaton bukott meg a parlamentben, hisz úgy volt először, hogy a szövetkezeti szektor fogja majd ezt valamilyen módon a tulajdonába szerezni ilyen osztatlan formában, ahol piacot vásároltak a befektetők. Na most, ha egy kicsit belenézünk ebbe a norvég üzleti ajánlatba, lehet, hogy itt is inkább arról volt szó, hogy kidobom a konkurenciát majd egy idő után, és talán akkor jobb pozícióba kerülök egy üzletágon belül.

Lehet, hogy ez itt nem így volt, de nagyon sok olyan rossz példát láttunk, ahol így volt, és most is ezt nyögjük a saját ágazatom területén is, hogy sajnos minden olyan feldolgozó kapacitásunk elment, ahol egyértelműen csak a piacaink kellettek a vevőnek - ezt lehet egy hibás privatizációnak nevezni. És azt is mondom, hogy a Jobbik nem támadta Pápán, amikor állami hitellel próbáltuk meg tartani a Pápai Húskombinátot, ami egyébként szintén magántulajdonba, illetve önkormányzati, meg vízmű tulajdonba került, senkit nem zavart, és mindenki örült, hogy megmaradt ezerháromszáz munkahely. Tehát amikor valamit vizsgálunk, meg nézünk, akkor ne tegyünk különbséget aközött, hogy most éppen személyesen valaki szimpatikus vagy nem szimpatikus, meg hogy kiről miket írnak, hanem nézzük, próbáljuk objektívan kezelni, és az azért nem minden esetben sikerül, úgy látom.

Tehát én arra kérdeznék rá, hogy lehetett-e egy olyan indítéka a másik szakmai befektetőnek, hogy esetleg ennek a gyárnak a viszonylag olcsó megvásárlásával - hiszen kiderül, hogy az ajánlatából semmit nem vállalt fel, se környezetvédelemből, semmiből - mondjuk a későbbi piacszerzés, amit sajnos mi szenvedünk a mai napig az élelmiszer kapcsán. Köszönöm.

DR. BAKONYI ÁRPÁD, a Hungalu Magyar Alumíniumipari Rt. volt elnöke: Köszönöm szépen alelnök úr, a kérdést. Azt gondolom, hogy ez egyértelmű volt. Egyértelmű olyannyira, hogy most nem beszéltem olyan tételekről, de akkor a kérdése kapcsán beszélek. Például: kikötötte a pályázatában, hogy ő hosszú távú energia megállapodást akar kötni a politikai bizonytalanság miatt. Amikor abban az időben évről évre fix ár volt, amikor egyébként 30 százalékos inflációk voltak Magyarországon, egyértelműen azt mondta, hogy csak a magyar bauxit érdekli. Tehát az, hogy most a MAL 30, 40, 50 százalékban már kénytelen más bauxittal dolgozni, ő addig dolgozott volna és addig elégítette volna ki a szlovákiai gyárát, ameddig magyar bauxit van; most azzal a tempóval, amit ő a homokszerű timfölddel elképzelt, én úgy gondolom, hogy már körülbelül 5-6 éve nem létezne Magyarországon alumíniumipar.

De azt el kell mondani önnek, ha már ezt a kérdést feltette, hogy részt vettem azokon a tárgyalásokon, amikor a Norsk Hydro megpróbálta a privatizációs minisztert és az ÁPV Rt.-t rávenni, hogy egy külön alku keretében adja el neki, és kifejezetten meg voltak sértődve, amikor azt mondták, hogy ugyan a pályázati feltételen, a második pályázaton fogunk enyhíteni, de akkor is pályázat lesz. Erre jött az a norvég ajánlat, hogy akkor ők nem a pályázatról beszéltek, hanem egy eszközvásárlásról és annak a nagyon, hogy úgy mondjam, ilyen gyarmatosító feltételeiről. Ezek az adatok rendelkezésemre állnak, bárkinek bármikor nagyon szívesen megmutatom. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Végül, de nem utolsósorban Aradszki képviselő úrnak adom meg a szót.

DR. ARADSZKI ANDRÁS (KDNP): Köszönöm a szót, elnök úr. Nem szerettem volna, de muszáj egy megjegyzést tennem Gógös képviselőtársamnak arra a mondatára, ha így megyünk neki az országnak, szeretném figyelmeztetni, hogy nem a Jobbik kormányoz, tehát ne általánosítson, ha lehet. De menjünk neki egy kicsit a szakmai részecskének, azért kértem szót.

Bár az elnök úr kérdései között egy kis zavart éreztem, illetve a válaszokban zavart éreztem a tekintetben, hogy hogy is volt ez a vételár kialakítás, mitől nem 10 millió a 10 millió forint. Nevezetesen, ha jól emlékszem – sajnos nem voltam itt az elejétől fogva, mert más elfoglaltságom volt –, akkor az Ernst and Young mínusz 7 milliárd forintra értékelte a társaság vagyonát. Ebbe, gondolom az adatok alapján: a fennálló környezetvédelmi kockázatok, a kintlévőségek, az esetleges tartozások, a vagyon, az ingatlanvagyonnak az értéke, ezek mind közrejátszottak.

Elhangzott az is, hogy mintegy 4,3 milliárd tröszt belső adósságot engedett el a tulajdonos Hungalu Rt., ha jól emlékszem. Kérdezem, mint szakembertől, hogy ezt lehet-e úgy tekinteni - ha nem is hivatalosan és nem is a gazdasági törvény szabályai szerint -, hogy a 4,3 milliárd az értékét növelte, tehát a mínusz 7 milliárdból már lejött 4,3 milliárd érték, magyarul: feltőkésítésnek lehet-e tekinteni ezt az elengedett 4,3 milliárd forintot.

A másik része a dolognak, ami jobban izgat, hogy a mintegy 400 millió – nem emlékszem pontosan a számra – azonnali adósság (*Közbeszólás: 433 millió.*) - köszönöm szépen -, tehát 433 millió volt a privatizálandó cégben, amelyet úgymond a vevőnek azonnal ki kellett fizetni. Kérdezem én, a vevő ezt hogy teljesítette: kölcsönt adott a kötelezett

privatizálandó cégnek vagy esetleg emelte az alaptőkét ezzel az összeggel vagy egyszerűen ajándékozta. Ha ez utóbbi történt, vajon megfizette-e az ajándékozó új tulajdonos az akkor esedékes számviteli és társasági törvény alapján a plusz társasági adót. Ugyancsak ez jelentkezett-e a privatizált MAL Zrt.-nél szintén társasági adó növekményként, vagy ugyanolyan lazán kezelték az akkori számviteli adózási szabályokat, mint ahogy azt láthattuk a Motim Zrt. működésével, illetve privatizálásával kapcsolatban. (*Kovács Tibor: Mi közünk hozzá?*) Ha esetleg a szocialista képviselők kíváncsiak rá, akkor el is mondom, hogy mit értek ez alatt. Ez a kérdéseknek az első blokkja. Én csak azt említem, hogy ugyanúgy kezelték-e, mint a Motim Zrt. esetében az ilyen kötelezettségek számviteli és adózási elszámolását.

A másik, ami fontosabb és jobban kapcsolódik a bizottságunk eredeti céljához. Nevezetesen itt elhangzott, hogy 4,9 milliárd forintot fordított a KEHI ellenőrzése alapján környezetvédelmi célokra a MAL Zrt. Elöttem van egy közjegyző által hitelesített kivonat, amelyben a következők szerepelnek. Hárommilliárd forintot kell a privatizációt követően fordítani kárelhárításra és további négy milliárd forintot beruházásra. Ebben nincs benne a Phare-program által finanszírozott és az eladó által viselt költség. Ez azért köszönő viszonyban nincs a 4,9 milliárddal, illetve annyiban, hogy ez hétmilliárd forint, tehát testvérek között is 2,1 milliárd forint mínusz van a számok között.

Elképzelt-e, hogy a 4,9 milliárd – ön által is elmondott, KEHI által igazolt környezetvédelmi célú befektetések, illetve – kifizetések azért kevesebbek, mint amit a privatizációs szerződés alapján előírtak, mert nem végeztek el mindent?

A másik ilyen kérdésem - mint privatizátorhoz fordulok ezzel a kérdéssel -, ugye az szerepel az anyagban, ebben a közjegyző által hitelesített kivonatban, hogy amennyiben a hárommilliárd forintot, illetve a négy milliárd forintot időarányosan nem teljesítik, akkor évente ennek a tíz százalékát kell a vevőnek megfizetni, kvázi kötbérként, de az igazából vételár-kiegészítésként szerepel. Azt szeretném kérdezni, hogy normális helyeken, piaci körülmények között, meg a gazdasági életben az ilyen kötelezettségvállalásokra valamiféle biztosítékot szoktak adni. Milyen biztosítékot nyújtott ezekre a vételár-kiegészítésekre a vevő a privatizátor felé? Egyelőre ennyit szeretnék kérdezni.

ELNÖK: Köszönjük. Megadom a válaszadás lehetőségét Bakonyi úrnak.

DR. BAKONYI ÁRPÁD, a Hungalu Magyar Alumíniumipari Rt. volt elnöke: Köszönöm szépen. Az első kérdésre, megmondom őszintén képviselő úr, nem emlékszem, hogy milyen formában. Az került a Hungalu igazgatósága elé, hogy teljesítette. És ez van jegyzőkönyvezve. De hogy ennek technikailag mi volt a formája, nem tudom, de nagyon szívesen utánanézek, erre nagyon könnyű a válasz.

Gyakorlatilag arra emlékszem, hogy az volt a pénzügyi igazgatónak a reagálása, amikor előzetesen erről a kérdéstről szó volt, hogy ennek nem lesz áfavonzata, ennek az ügynök. De hogy hogyan történt, nem tudom, fel fogom önt hívni és meg fogom mondani.

A másik kérdés, a számok, amikre hivatkozott, a 3-4 milliárd. Az korrekt. Meg a 4,9 is. A hárommilliárd a környezetvédelmi költség, amelyet kellett teljesíteni és ebből ez, a jelenlegi számítások szerint 4,9, tehát hárommilliárd áll szemben 4,9-cel és ebből nem egészen 1,2 tized milliárd forint a környezetvédelmi beruházás. Ettől függetlenül a négy milliárdos fejlesztési vállalás, az nem környezetvédelmi, hanem fejlesztési vállalás, és az a cikk, amire az elnök úr hivatkozott a Figyelőben, abban, úgy emlékszem, hogy a Tolnay úr beszámol, de a négy milliárdot nagyon-nagyon túlteljesítette a MAL. Ez nincs a fejemben, de rövidesen a bizottság előtt lesz az igazgatóság elnöke, és akkor ő ezt kapásból fogja mondani, hogy mennyi lett a fejlesztési ráfordítás.

DR. ARADSZKI ANDRÁS (KDNP): Köszönöm. Akkor ezt úgy kell érteni, az utóbbit figyelembe véve, hogy környezetvédelmi célú beruházást nem vállalt a MAL Zrt?

DR. BAKONYI ÁRPÁD, a Hungalu Magyar Alumíniumipari Rt. volt elnöke: Nem, a hárommilliárd egy része beruházás.

DR. ARADSZKI ANDRÁS (KDNP): A hárommilliárdra az van, hogy a kárelhárítás becsült összege. Ez nem ugyanaz. A kárelhárítás, meg a környezetvédelmi beruházás nem ugyanaz.

DR. BAKONYI ÁRPÁD, a Hungalu Magyar Alumíniumipari Rt. volt elnöke: Nem is állítottam. A kárelhárítás egy része beruházás.

DR. ARADSZKI ANDRÁS (KDNP): Tehát akkor kárelhárításra hárommilliárdnál kevesebbet fordítottak, a másik részét meg környezetvédelmi beruházásra fordította.

DR. BAKONYI ÁRPÁD, a Hungalu Magyar Alumíniumipari Rt. volt elnöke: Nem. A kárelhárításra 4,9 milliárdot fordítottunk, és ennek egy része 1,2 milliárd beruházás formájában valósult meg. Képviselő úr, a környezetvédelmi tevékenységnek az a sajátos problematikája, hogy létre kell hozni beruházással egy objektumot, és utána azt éveken keresztül működtetni kell. Az viszont már egy más típusú költség, az költségként kerül elszámolásra és nem adózott eredményből, mint a fejlesztési költség. Ennyi a különbség. De az is forint és ez is forint, és ettől a tételsortól teljesen független a fejlesztési vállalása a privatizációs szerződésben. Ott egész egyszerűen arról volt szó, hogy ez a cég évekig már nem fejlesztett, '96-'97-ben rettenetesen le volt maradva, és ennek a pótlását akarta kikényszeríteni az eladó azzal, hogy kikötötte, hogy fejlesztési ráfordításokat kell eszközölni ahhoz, hogyha úgy tetszik, a műszaki fejlődés követelményeinek megfelelően a cég. Ezt teljesítette túl, a számra nem emlékszem, de ha megkérdezik legközelebb a Tolnay urat, meg fogja mondani.

DR. ARADSZKI ANDRÁS (KDNP): Nyilvánvalóan a jó gazda gondosságával és indokolt üzleti érdekei miatt egyébként is elvégezte volna, még ha nincs is benne a privatizációs szerződésben. Zárójel bezárva. Ez nem kérdés volt.

Azt szeretném megkérdezni, Bakonyi úr, hogy amikor a privatizációs szerződést aláírták, a MAL Zrt. működése során volt-e olyan környezetterhelés, amit határérték-túllépés okozott. Nevezetesen a talajvíznek a határértéket meghaladó terhelése vagy a légtér, tehát a levegő szennyezése. És ha volt ilyen, akkor ennek a teljesítését vállalták, hogy ezt megszüntetik vagy ezt nem kellett vállalni, mert nyilvánvaló, független a tulajdonos személyétől, az adott társaságnak be kell tartani a hatályos jogszabályokat, tehát ezt a saját gazdálkodásából kell tudni finanszírozni. Ezt azért kérdezem, mert itt elhangzott több esetben, hogy a tízmillió azért nem tízmillió forint, mert olyan egyéb dolgokat vállalt a MAL Zrt., amely alapján az ő tevékenysége a MAL Zrt.-re fordított összeg sokkal nagyobb. Más kérdés, hogy ezt maga a társaság gazdálkodta ki. Tehát a kérdésem magyarul az, hogy miért kellett ezeket így nevesíteni, amikor minden egyes társaságnak folyamatosan be kell tartani a környezetvédelmi előírásokat és ehhez kell igazítani a cash flow-ját, a beruházásra fordítandó összegeit.

DR. BAKONYI ÁRPÁD, a Hungalu Magyar Alumíniumipari Rt. volt elnöke: Képviselő úr! A kormányhatározat, amit idéztem, arra kötelezte a Hungalut, hogy minden privatizálandó társaságánál mérje fel a környezet állapotát, szedje számba, hogy milyen

környezetvédelmi problémák vannak, és intézkedési tervet készítsen, ezt egyeztesse a hatósággal és a privatizált társasággal, azt vállalta, hogy ezt teljesíti. Na most, mi megbíztunk – úgy emlékszem – versenyeztetés útján végül is kiválasztott egy céget az IRM, ez részben amerikai tulajdonban lévő nagyon neves, jó nevű, környezetvédelmi cég volt, amelyik többek között Ajkát jól ismerte, Ajkán elkészítette ezt az auditot, és ennek alapján megállapította, hogy nagyjából ennek az összegnek megfelelő, az akkori műszaki tudásnak megfelelő környezetvédelmi probléma van. Tehát igenis volt környezetvédelmi probléma, többek között például ilyen volt a karcináló kemencék füstgázának tisztítási kérdése, igenis volt határérték, és gyakorlatilag az állami vállalatnak, ha úgy tetszik, miután évek óta súlyos veszteségekkel küzdött, nem volt pénze, hogy ezeket a problémákat megoldja. Ezek mind a privatizáció utáni feladatra maradtak. Tehát, amikor az elnök úr azt a kérdést feszegette, hogy mi lett volna, ha nem privatizálunk, és erre én azt mondtam, hogy akkor 12 milliárd forintos ráfordítással lehetett volna életben tartani az Ajkai Alumíniumipari Kft.-t, akkor többek között ezek a környezetvédelmi költségek is benne voltak, azok az elmaradt fejlesztési költségek is benne voltak, azok a hitelek, amit nem vállalt át a Hungalu és a vevőnek kellett fizetni, és ezek adták volna ki ezt a 12 milliárdos költséget.

Tehát sajnos a privatizált vállalatainknál szinte kizárólag - nem is emlékszem, hogy volt-e olyan, talán a Hungaluker Kereskedelmi Vállalat, amelyiknek Pesten volt a székhelye, annak talán nem volt környezetvédelmi problémája - mindegyiknek súlyos környezetvédelmi gondjai voltak, mert hiszen az utolsó 5, 8 évet az egész alumíniumipar súlyos világgazdasági válsággal élte át. Nálunk a Magyar-Szovjet Timföld Alumínium Egyezmény kihelyezése iszonyú forráskivonást eredményezett, mert sokan szidják ezt az egyezményt, de ennek voltak nagyon pozitív oldalai is. Például az, hogy olyan extra forráshoz juttatta a rubel/dollár csere keretében az Alumínium Trösztöt, amivel nagyon sok mindent meg tudott oldani - amikor '90-ben megszűnt, akkor ez a lehetőség is megszűnt.

Summa summarum tehát a társaságaink döntő többségénél nagyon komoly környezetvédelmi feladatok vannak. Az Aloxidot leszámítva ezeknek a feladatoknak a nagy részét át tudtuk tolni – ha szabad ezt a csúnya kifejezést használnom – a vevőre, az Aloxid Kft.-nél nem tudtuk, és sajnos utána az Aloxid Kft., mint tudják bizonyára, nagyon gyorsan és nagyon csúnya véget ért.

DR. ARADSZKI ANDRÁS (KDNP): Köszönöm elnök úr. Még egy utolsó kérdés, ígérem, nem rabolom tovább az idejüket. Tehát azt mondja ön, hogy 12 milliárd forint fejlesztési pénzt kellett pumpálni ebbe a cégbe, a MAL Zrt.-be ahhoz, hogy működőképes legyen; 10 millió forintért vásárolta meg a tulajdonosi kör ezt a Zrt.-t. Ezt a 12 milliárd forintot – ön most elmondta, hogy 12 milliárdot kellett erre fordítani – milyen forrásból biztosították a tulajdonosok. Értem ezalatt, hogy esetleg ők kaptak banki hitelt erre, vagy pénzügyi forrást vagy ez saját tőkéből sikerült, vagy maga a társaság, amikor önök átvették, illetve az új tulajdonosok - mert ön említette, hogy ön még akkor nem volt tulajdonos - képesek voltak úgy működtetni, hogy ennek a 12 milliárd forintos vállalásnak a fedezete kitermelődjön a társaság működtetéséből.

DR. BAKONYI ÁRPÁD, a Hungalu Magyar Alumíniumipari Rt. volt elnöke: Tehát nyilvánvalóan nem egy év alatt került ez a 12 milliárd, hanem az elmúlt évek során, mint ahogy a legutóbbi KEHI vizsgálat mutatja: környezetvédelmi ráfordításként 4,9 milliárd; ugyanígy megvan az, hogy fejlesztés címén mennyi ráfordítás ment az elmúlt évek során a gyárra - úgy gondolom, hogy összességében már túl vagyunk a tizenkettőn.

DR. ARADSZKI ANDRÁS (KDNP): A forrás iránt érdeklődtem.

DR. BAKONYI ÁRPÁD, a Hungalu Magyar Alumíniumipari Rt. volt elnöke: A folyamatos termelés során sikerült. A 2000-es évek környékén volt két nagyon jó éve a cégnek, ezek is nyilvános adatok, tehát meg lehet nézni, amikor 4 milliárd forint körül volt a vállalat nyeresége, és volt egy év, amikor úgy emlékszem, hogy 2 milliárd. Ezekben az időkben még fennállt az a tilalom, hogy nem lehet osztalékot kivenni, utána meg már nem volt mit kivenni, és ezek mind vissza lettek a vállalat tevékenységébe rakva.

DR. ARADSZKI ANDRÁS (KDNP): Engedje meg, hogy ezt lefordítsam nemes egyszerű módon. Tehát 10 millió forintért meg tudták vásárolni, majd olyan menedzsment jött oda innen, onnan, amonnan, ezt nem ellenőriztem, aki képes volt 1997 végétől 2002-ig, sőt itt a határidők még korábbiak: 2003-ig, olyan üzleti menedzsmentet, olyan vállalatirányítást végrehajtani, hogy arra, amire az állam nem volt képes, hogy 12 - mert ugye nem mondta, hogy új forrásokat nem vontak be - ezt önök meg tudták tenni; nekem ez a konklúzióm, és ezért ehhez csak gratulálni tudok önöknek.

DR. BAKONYI ÁRPÁD, a Hungalu Magyar Alumíniumipari Rt. volt elnöke: Engedje meg képviselő úr, hogy néhány ponton pontosítsam. Először is nem tértem ki rá, de természetesen a cég nagyon sok bankhitellel dolgozik a mai napig, hiszen ma nagyon kevés olyan vállalatot tud Magyarországon, mondjuk a BorsodChemén kívül, és neki is csak azóta, amióta a kínaiak megvették, hogy hitel nélkül tud gazdálkodni. Tehát ilyen Magyarországon nagyítóval kereshető. Tehát igenis kellett és a mai napig is súlyos bankhitelek vannak a MAL-nál.

Másodszor. A vételár nem 10 millió, hanem 10 millió plusz 433 millió, tehát 443 millió forint; és nem szabad elfelejteni, hogy ugye itt nem az Ajka táltosodott meg, hanem annak a csoportnak volt az alumínium ár átmeneti javulásával olyan két és fél éve, amikor ez alatt a két és fél év alatt 10 milliárd forint körüli eredményt realizált és ezt az adózás után mind visszarakta fejlesztésbe. Tehát nagyjából ez a magyarázata annak, hogy végül is Ajkát tudtuk, utána – most tényleg már csak történelem - megint nagyon rossz alumínium árak jöttek, a tőzsdén rosszul szerepelt a cég, iszonyatos energiaárak alakultak ki és meg kellett szüntetni Inotán a fémtermelést, tehát a kohósítást a környezetvédők legnagyobb örömeire, mert ugye azért egy alumíniumkohó az enyhén környezetszennyező.

DR. ARADSZKI ANDRÁS (KDNP): Csak egy rövid megjegyzés, hogy a 400 millió az most a vételár része, ezt majd, ha pontos választ kapunk arra, akkor forrás, amit az elején mondtam. *(Közbeszólás Gőgös Zoltán részéről.)*

Három kérdést tettem fel, Gőgös képviselő úr. Ennek mi volt a forrása: kölcsönt adott, alaptőkét emelt vagy ajándékozta, ez azért nem mindegy, a választól függ, hogy eldöntsük, hogy ez a vételár részét képezte. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. További kérdések indukálódtak, úgyhogy megnyitom a második körben a kérdezés lehetőségét és megadom a szót Kovács Tibornak.

KOVÁCS TIBOR (MSZP): Inkább csak megjegyzéseim lennének, elnök úr, az elhangzottakkal kapcsolatban.

Az teljesen nyilvánvalóan látszik, hogy most így 16-17 év után nagyon okos kérdéseket tudunk feltenni a tekintetben, hogy mi lett volna, ha másképpen csinálta volna akkor az akkori politikai és gazdasági vezetés az ügyeket. Szeretnék emlékeztetni minden képviselőtársamat arra, hogy '94 után olyan költségvetési helyzetben volt az akkori kormányzat és olyan gazdasági körülmények voltak, amelyek azért teljesen más gondolkodást és hozzáállást követeltek meg az akkori gazdasági vezetőktől. És arról se feledkezzünk meg,

hogy ez a gazdaság a rendszerváltást követően állt át egy teljesen más gazdaságpolitikai gondolkodásra és szemléletre, és nyilvánvalóan 20 év után már sokkal több tapasztalat és információ áll rendelkezésre a tekintetben, hogy bizonyos dolgokat másképpen csinálnánk most is.

Emlékezhetünk arra, hogy vannak olyan - a vegyiparnak is - ma már ékkőnek számító társaságok, akik '93 táján, ha nem kapnak milliárdos nagyságrendű állami segítséget, azóta rég megszűntek volna, gondolok itt a Tiszai Vegyi Kombinátra például. Csak én ismerem és tudom, emlékszem rá, hogy ezt követően történt a privatizáció, de ha akkor nem történik állami beavatkozás, állami segítségnyújtás, akkor már ki tudja, hogy hol tartana az a társaság, ami ma a magyar vegyipar egyik ékkövének számít és nagyon fontos társaság nyilvánvalóan.

Tehát azt akarom mondani, hogy én a magam részéről köszönöm a megkapott információkat, mert úgy gondolom, hogy törekedtek a legpontosabb és a legszakosítottabb válaszokra minden megfogalmazódott kérdésben. Semmilyen olyan tétellel nem találkoztam, amivel kapcsolatban megpróbáltak volna esetleg valami semmitmondó kitérő választ adni a meghallgatottak, a magam részéről köszönöm. Azt kérem, hogy így folytassa tovább a bizottság ezt a vizsgálati munkáját, hogy próbáljunk meg mindig a politikai véleményeket mellőzve a szakmai véleményekre alapozni, és az alapján megfogalmazni véleményeket és álláspontokat.

ELNÖK: Köszönöm a véleményét. Nekem viszont még lenne néhány kérdésem, amennyiben megengedi Bakonyi úr; illetve akkor most az előbbieik alapján átadom az elnöklést addig Gögös Zoltán alelnök úrnak.

(Az elnöklést átveszi Gögös Zoltán.)

ELNÖK: Átveszem az elnöklést és megadom a szót elnök úrnak.

KEPLI LAJOS (Jobbik): Köszönöm szépen. Tehát, az előbb beszéltünk itt a környezeti kármentesítésről és arról, hogy ki ellenőrizte ezeknek a feladatoknak a teljesülését. Itt nem kaptam igazából konkrét választ, de talán egy kicsit Bakonyi úrnak, hátha a memóriája is megjavul, felolvasnék a jelentésből egyetlen bekezdést, ami azt mondja, hogy „az Ajkai Alumíniumipari Kft. esetében az érintett 6, 10. számú vörösiszap-tárolók a társaság tulajdonában maradnak, azok kárelhárítását az érintett környezetvédelmi hatóság által már jóváhagyott, részletes környezeti kárelhárítási tervben foglalt ütemezés és megoldási mód alapján maga a társaság végzi el a Hungalu Rt. előre banki zárolt számlára helyezett, és mindig csak az elvégzett feladatoknak megfelelő pénzeszközök biztosítása mellett. Az elvégzett feladatok igazolásával és ellenőrzésével a Hungalu Rt. a Golder Association Hungary Kft.-t bízta meg”. Vagyis, hogyha én jól értelmezem ezt, akkor a privatizációs szerződésben foglalt környezetvédelmi kötelezettségvállalások teljesülését a Hungalu egy magáncégre bízta. Itt semmiféle információ nincs arról, hogy ez milyen összegű szerződés vagy milyen kötelezettségvállalás volt, de kérem, erősítsen meg ebben, hogy valóban így volt-e, hiszen, hogyha ez így volt, akkor itt a bizottságnak nyilván ezzel a céggel kapcsolatban további feladatai lesznek, hiszen ő lehet olyan információk birtokában, hogy ez a teljesítés megtörtént-e, vagy nem történt meg.

DR. BAKONYI ÁRPÁD, a Hungalu Magyar Alumíniumipari Rt. volt elnöke: Elnök Úr! Szabad viccelni is? Szóval ez tény, úgy van, ahogy mondja, csak ez nem Ajkán volt, hanem az Aloxid Kft.-nél. Itt az előbb már próbáltam képviselőtársának a kérdésére válaszolni, hogy ez ennek az anyagnak a mellékletében vagy privatizációs fejezetében van. Ez valami oknál fogva tévesen az Aloxid Kft. privatizációs szerződésébe került, egyébként minden így van. Valóban a Golder volt megbízva azzal, hogy ellenőrizze, és így tovább, és

így tovább, tehát teljesen korrekt az információ, csak nem Ajkára vonatkozik, mert Ajkánál ugyanez az anyag később egy másik passzusában utal arra, hogy a rekultivált 8-as kazetta újrainyitását kezdeményezte a MAL. Tehát itt valamilyen szerencsétlen ok folytán összekeveredett két privatizációs szerződésből való szöveg. Nem tudom, hogy. Ez ténykérdés. Ajkán ilyen probléma nem volt, ez az Aloxidnál volt, Almásfüzitőn.

KEPLI LAJOS (Jobbik): Ezek szerint szerencsétlen módon még a vörösiszap-kazetták számozása is egybeesik az ajkai számozással.

DR. BAKONYI ÁRPÁD, a Hungalu Magyar Alumíniumipari Rt. volt elnöke: Igen, gyakorlatilag egy darabig igen, mert az Almásfüzitő 8-nál véget ér. És ha nálunk is véget ért volna 8-nál, talán most jobb lenne.

KEPLI LAJOS (Jobbik): Itt kifejezetten a 6-ostól a 10-es számú vörösiszap-tárolókról van szó. Ha nincs Almásfüzitőn 10-es tározó, akkor nem értem...

DR. BAKONYI ÁRPÁD, a Hungalu Magyar Alumíniumipari Rt. volt elnöke: Az 1-est, 6-ost vállalta át az Aloxid Kft.-nél a Hungalu és a 7-est, 8-ast az Aloxidnál a vállalkozónak kellett. Ajkánál természetesen mindent a vevőnek kellett rekultiválni, ahogy a termelést befejezi.

KEPLI LAJOS (Jobbik): Jó, akkor ez nyilván ebben, a privatizációról szóló jelentésben egy téves megfogalmazás. Akkor viszont ez ügyben majd a jelentés készítőjét fogjuk megkérdezni erről. Nyilván ön azt mondja, hogy nem a Hungalunak és nem is a MAL-nak a felelőssége nyilván, hogy ez így történt.

Viszont egy másik kérdés, ebben erősítsen meg és egyben véleményezze is, hogy lát-e ön ebben bármilyen aránytalanságot. Ezek hivatalos adatok. 2001 és 2008 között 370 milliárd forint árbevétele volt a MAL Zrt.-nek. Tehát hét év alatt 370 milliárd forint, és egy másik adat, tudom, hogy nem úgy függ össze, tehát már megelőzőm Gögös képviselő úrnak a közbeszólását, tudom, hogy nem ebből számolják, de 740 millió forint társasági adót fizetett ugyanez alatt a hét év alatt a MAL Zrt. Tehát itt nyilván rengeteg minden lejön az árbevételtől és nem ez képezi a társasági adó alapját, ezt én is tudom, de nem látja-e aránytalannak, hogy egy 370 millió forintos árbevételből...? Tehát, hogyha ennyire kevés nyereséggel dolgozik egy cég, akkor miért éri meg azt megtartani, azt üzemeltetni, miért éri meg a tulajdonosoknak ebbe egyáltalán energiát fektetni? Ez olyan minimális összegnek tűnik a 370 milliárd forinthez képest, hogy nagyon furcsa nekünk, hogy ekkora árbevétel mellett ilyen vékony nyereség keletkezik, vagy akár veszteségesen üzemel a cég.

DR. BAKONYI ÁRPÁD, a Hungalu Magyar Alumíniumipari Rt. volt elnöke: Inkább elmondom ezzel kapcsolatos véleményemet: ez teljes mértékben a cég vezérigazgatójának és az elnökének a kompetenciájába tartozó kérdés, de azt el kell mondanom, hogy az alumíniumipar és főleg a timföldgyártás egy rendkívül eszközigényes, nagyon alacsony nyereséghányaddal dolgozó iparág, és az elmúlt évekből a 2002 volt az egyetlen igazán jó év. A többi nullához nagyon közel álló nyereséget produkáló időszak volt. Ez az alumíniumipar helyzetével, azzal függ össze, hogy tulajdonképpen technológiaváltás van folyamatban és a kohászati timföld felől egyre inkább kell elmenni a magasan feldolgozott termékek felé, és ez rendkívül lassú és költségigényes folyamat. Egyáltalán nem gondolom, hogy ezek a számok nem jó számok. Sajnos, hozzá kell tennem. De a Tolnay úr egész biztos, hogy így fogja ezt önnek vágni.

(Az elnöklést Kepli Lajos veszi vissza.)

ELNÖK: Rendben, akkor a kérdés további részét már neki fogom feltenni. Mivel képviselőtársaim jelezték, hogy nekik is el kell menni és határozatképtelenné válna az ülés, ezért nekem ugyan még lennének kérdéseim, de az önök idejét sem akarom a végtelenségig húzni, inkább azt javasolnám, hogy most halad tovább a bizottság munkája. Amennyiben újra egy olyan ponthoz érkezünk el, amikor olyan kérdések merülnek fel, amit Bakonyi úr tud megválaszolni, akkor mi tisztelettel meghívnanék újra Bakonyi urat a bizottság elé egy újabb meghallgatásra, és akkor most nem rabolnánk tovább egymás idejét.

DR. BAKONYI ÁRPÁD, a Hungalu Magyar Alumíniumipari Rt. volt elnöke: Köszönöm szépen, elnök úr, a lehetőséget, hogy itt lehettem, és úgy gondolom, hogy egyetlen fél kérdés erejéig a képviselő úrnak adós maradtam, de ezt nagyon röviden le fogom rendezni, ezt a választ. Hozzátenném, hogy nem én voltam akkor a vevő, tehát erre pontosan nem emlékszem, hogy ezt hogy csináltam, tehát majd megkérdezem attól, aki ezt tudja, és természetesen bármikor a bizottság rendelkezésére állok. Én azt gondolom, most is nagyon gyorsan találtunk időpontot, és így lesz ez legközelebb is.

ELNÖK: Köszönjük szépen a részvételt. A bizottság november elejéig működik, tehát ebben az időszakban, a következő fél évben számíthat még egy ilyen megkeresésre. Köszönöm szépen.

Egyebek

Áttérünk az egyebekre. Van-e bárkinek hozzáfűznivalója? Igen, Kovács képviselő úr!

KOVÁCS TIBOR (MSZP): Amit Gögös képviselő úr a legelején felvetett, tehát az, amit Illés államtitkár úr ígért, arra nem reagált az elnök úr. Kérem szépen, hogy ezt hajtsuk be a kormányzaton, mert elég furcsa.

ELNÖK: Valóban, nem reagáltam rá, viszont ezt írásban megkértük, lassan egy hónapja, tehát ismételten megkértük és szóltunk az államtitkár úrnak, hogy ezeket küldje meg, és amint megjön, természetesen a bizottság tagjai meg fogják kapni. Ha szükséges, szóban is rákérdeznék, hogy hogyan áll ez a dolog. Köszönöm szépen a részvételt, ezzel a bizottsági ülést lezártam.

(Az ülés befejezésének időpontja: 12 óra 30 perc)

Kepli Lajos
a vizsgálóbizottság elnöke

Gögös Zoltán
a vizsgálóbizottság alelnöke

Jegyzőkönyvvezetők: Lajtai Szilvia és Turkovics Istvánné